

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV IN JE NAMENJEN ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

SEPTEMBER 2021

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

---

Objava na spletnem naslovu www.rtvlo.si/varuh: 8. oktober 2021

Končna redakcija: 8. oktober 2021

Pripravili: Ilinka Todorovski, Eva Semič, Anja N. Huš

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za september 2021

Septembra je varuhinja znova prejela veliko odzivov, ki se z različnih zornih kotov dotikajo televizijskih, radijskih in spletnih vsebin, povezanih z epidemijo, predvsem glede cepljenja, PCT pogoja in protestov. Več kritik se je nanašalo na Tarčo o cepljenju (9. september), več pohval pa na Vroči mikrofon Vala 202 o PC pogoju za državno upravo (28. september).

Varuhinja je razmišljanje o odgovornosti javnega medija, bistvenih pomanjkljivostih, upravičenih pričakovanih občinstva, o razdrobljenih informacijah in smernicah, ki bi lahko pomagale novinarjem in uredništvom, strnila v skupno poročilo ([Pogovorimo se o covidu in vlogi RTV](#)).

Več odzivov se je nanašalo na nastop notranjega ministra v Odmevih in Tarči; občinstvo je poudarjalo pomen spoštovanja kulture javnega dialoga v javnem mediju.

Varuhinja je obravnavala tudi pritožbo zaradi predvajanja TV-oddaje, ki je bila pred petimi leti predmet popravka po Zakonu o medijih, a v ponovitvi ni bila ustrezno označena ali dopolnjena. Predlagala je ukrepe za sledljivost popravkov in preprečitev ponovitve napake. Glede označevanja in arhiviranja takšnih oddaj je zaprosila za pravno mnenje.

Ob zaporedju tвитov zaposlenega na RTV Slovenija, na katere je bila opozorjena, je v notranji korespondenci obsodila spletno obračunavanje, spomnila na škodo, ki jo takšne objave povzročijo ugledu RTV Slovenija ter pozvala k spoštovanju Smernic za nastopanje na družabnih omrežjih in digitalnih platformah.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA	4
I. INFORMATIVNI PROGRAM	4
O »ljudeh s socialnega dna«	4
Tarča: o zasnovi, vodenju, posameznih oddajah	4
Preskopo o PCT v Studiu City?	9
Odmevi: o izbiri gostov, njihovih izjavah, vodenju, natančnosti	10
Dnevnik: zakaj ves teden isti voditelj?	17
Poročanje o dosežkih vlade in premierja	17
V žrelu kapitala - pohvala	18
Zadeva Intervju/Vovk, drugič	19
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	20
Dokumentarna filma o cepljenju: naj se večkrat predvajata!	20
O ustrezni označbi dokumentarne oddaje	21
Pričevalci ponovljeni brez popravka po Zakonu o medijih	22
Zakaj prenos posvetitve novega škofa?	24
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	25
Slovenska popevka in ostali festivali	25
IV. SPLOŠNO	28
Operater zaklenil film tedna!	28
RADIO SLOVENIJA	29
I. RADIO PRVI	29
Oglas ali vsebina?	29
Besedna artilerija: več dilem	29
II. VAL 202	31
Covid-19: pohvaljen Vroči mikrofoni	31
Globalna vas: namesto o Kitajski o Sloveniji	32
MMC	34
I. NOVINARSKÉ VSEBINE	34
Nepripravljena fotografija ministra?	34
Epidemija: o virih, dejstvih, avtorjih	36
II. UPORABNIŠKE VSEBINE	36
Komentiranje na spletnem mestu rtvslo.si	36
Ugašanje portala Moj splet, drugič	36

III. STORITVE	36
RTV 4D: naslov ne ustreza vsebini	36
RTV SLOVENIJA	37
I. JEZIKOVNA KULTURA	37
Jezikovne napake v dokumentarnem filmu	37
II. TEHNIČNE ZADEVE	37
Zvočna slika džezovskega koncerta	37
Podkasti se ne posodablajo	39
III. OGLAŠEVANJE	39
Koliko oglasov je preveč?	39
Neprimerna vsebina oglasov?	41
IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM	42
Prvi korak k samodejnemu podnaslavljanju	42
V. VARUHNJA	43
Kako odzivi občinstva pridejo v javnost?	43
Prostor za varuhovo pisarno	44
Aktivnosti pisarne: predavanja varuhinje in udeležbe na dogodkih	44
VI. SPLOŠNO	45
Covid-19, cepljenje in ukrepi zoper epidemijo	45
Pohvale za prenos paraolimpijade	46
O vdoru v stavbo RTV	47
Neprimerno komuniciranje na spletnih omrežjih	47
PRILOGA	52
Pogovorimo se o covidu in vlogi RTV	52
STATISTIKA	56

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

O »ljudih s socialnega dna«

Gledalka **A. B.** je opozorila, da je voditelj oddaje Intervju, 12. septembra (TV SLO 1) na neprimeren način označil skupino ljudi, in sicer z besedami, da gre za »ljudi s socialnega dna«.

»... ocenil je, da so bili neki ljudje v aktualnem dogajanju "ljudje s socialnega dna". Takšne ocene niso primerne za resno oddajo. Delijo. Že tako se preveč delimo, ali se bomo sedaj še čisto odkrito na družbene sloje? Na nižje razrede, ki jih omalovažujemo, in elito? Kdo si dovoli ocenjevati, ali smo elita ali družbeno dno? Vsaka izrečena beseda na nacionalni RTV mora biti preiščena in imeti težo, ker ima vpliv.«

Iz odgovora **varuhinje**:

» Voditeljeva opazka je bila izgovorjena v pogovoru s predstojnikom NIJZ, ki je med tiste, ki spodkopavajo prizadevanja za precepljenost, uvrstil protestnike, ki so 3. septembra nasilno vdrl v studio TV Slovenija. Novinarjeva označba se je nanašala nanje. Strinjam se, da je bila opazka neprimerna. Lahko pa razumem, da se v pogovoru, ki poteka v živo in je v hipu treba najti pravo besedo, lahko vsakomur primeri tudi takšna nenatančnost v poimenovanju. Kot je znano, so proteste pred RTV, ki so vrhunec dosegli v nasilnem vdoru, organizirali v gibanju OPS. Dodajam še, da raziskave dejansko potrjujejo tudi sociodemografske razlike med podporniki in nasprotniki cepljenja (gl. npr. Valiconovo raziskavo #Novanormalnost; <https://www.valicon.net/sl/2021/07/realizirana-in-izrazena-namera-cepljenja-raste-visji-oceni-dosegljive-minimalne-in-maksimalne-stopnje-precepljenosti/>), vendar nikakor ne takšne, da bi lahko kakor koli generalizirali.«

Tarča: o zasnovi, vodenju, posameznih oddajah

Tarči o cepljenju in pogoju PCT

Varuhinja je prejela več odzivov na oddajo Tarča, z dne 9. september, v kateri so v studiu o cepljenju razpravljali zdravnik, predavateljica družboslovja, ravnatelj, odvetnik, na daljavo pa je mdr. sodelovala tudi učiteljica iz OŠ Ljubno ob Savinji, ki je izražala številne pomisleke, povezane z epidemijo. Odzivi so prispeli tudi po oddaji 16. septembra, ki je bila posvečena pogoju PCT. Nekaj poudarkov:

»PCT-pogoj, ki ga je pred dnevi predpisala vlada, se mi zdi edini pravi učinek, da se omeji okužba s covid-19, čeprav je tudi v zadnji Tarči človek dobil občutek, da je več razpravljavcev bilo proti, ker PTC-pogoj ni prišel iz pravih ust (sedanje vlade) in še

posebej v zdravstvu bi ga morali, če že ne odpraviti pa vsaj omejiti, ker je bil odrejen z odlokom in ne z zakonom. Kljub vsemu pa ljudje spet umirajo za posledicami te okužbe.« (J. C., o Tarči z dne 16. 9.)

»... za moj okus je umanjala novinarska etika, zdrava pamet se je borila proti predpisani pameti, vsak kritični diskurz je bil nemogoč, gostje za dano temo neprimerni in neenakomerno porazdeljeni glede na razmišljanje. Izvedela sem, da so eni, ki so v manjšini proti in eni za in da moraš biti za, ker te bodo sicer v to prisilili. Problema niso kvalitetno nagovorili, temveč so po problemu klatili.« (Š. K., o Tarči z dne 9. 9.)

»... Ne bom analizirala oddaje, ker vem, da nimate časa brati vseh sporočil. Želim vam sporočiti, da oddaja pusti čuden priokus. Podajam primerjavo po dogajanju po šolah, saj nam je vsem poznana socializacija med vrstniki: Ko se v šoli spravi pet učencev huliganov na enega pametnega, ki mu nadenejo ime "piflar". Vsi na šoli vedo, da ima ta piflar prav, ampak jim gre tem huliganom zaradi njegove pameti na živce. 5 učencev se nato spravi nanj, ga želi sklatiti na tla in mu zagrozijo, da če ne bo postal tak kot vsi drugi in se nehal izpostavljal, ga bodo uničili. "A smo te prepričali", da bodi neumen, tako kot mi? In kaj si pa misli, da je, da razmišlja! Potem pristopi še ravnateljica in se postavi na stran huliganov, ker se ji zdi prav, da stopi na stran močnejših. Starši takšnih otrok imajo pač odvetnike in moč. Ta piflar pa se zaveda hib in nizke samozavesti huliganov, zato jih ne vzame v mar, ampak stoično oddela tisto, v kar verjame, da je prav. Ker je učiteljica etike v teoriji in praksi v tarči". V šoli se opisanemu primeru reče vrstniško nasilje, trpinčenje.« (A. B., o Tarči z dne 9. 9.)

»Ne glede na to, da je bilo v uvodnem prispevku jasno prikazano, čemu ljudje dvomijo v cepivo, je oddaja kasneje razočarala zaradi neobjektivne in propagandistične razprave v studiu.

Gostje v studiu so bili predstavniki medicinske, pravne in pedagoško-sociološke stroke. Preko videopovezave sta lahko svoja stališča izrazila glasbenik in učiteljica. Le učiteljica je bila tista, ki je izražala dvome in kritične poglede na način, kako se vlada sooča z epidemijo, in s tem govorila v imenu več kot 50% Slovencev. Vseh preostalih 5 gostov pa je učiteljico napadalo, jo zasmehovalo, jo obtoževalo, da nima dovolj znanja, da laže itd. V besedo ji je neprestano skakala tudi voditeljica, ki je ni pustila, da bi učiteljica dokončala svoje misli, medtem ko je bila do ostalih gostov vljudna in jih je pustila do besede.« (**Esmeralda Vidmar** v imenu Skupnosti civilnih iniciativ in gibanj, o Tarči, 9. 9.)

Odgovor odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija **Manice J. Ambrožič** glede Tarče, 9. 9. in 16. 9. ter nasploh poročanja o epidemiji:

»Dileme, povezane s cepljenjem, so v zadnjih dneh stalnica naših informativnih oddaj, čeprav se tematika dotika strokovnega področja, ki se jih lotevajo tudi druge oddaje na RTV Slovenija, ki pa niso nujno informativne.

V našem programu sicer redno pripravljamo servisne oddaje, v katerih odgovarjamo na najpogostejše dileme gledalcev – zadnja taka oddaja z odgovori na vprašanja gledalcev o cepljenju je bila posebna Koda, ki je bila na sporedu 21. septembra.
<https://www.rtv slo.si/4d/arhiv/174807143?s=tv>

Oddaja Tarča je polemična oddaja, ki sooča različna mnenja o aktualnih družbenih pojavih – med njih sodita tudi potek cepljenja v naši državi in odziv javnosti na uvedena PCT pravila.

V oddajah Tarča 16. 9. in 9. 9. smo v polemični formi obravnavali ti dve temi.

Glede strokovnih dilem virusnega obolenja so naši gostje relevantni strokovnjaki zdravniške stroke, dileme glede cepljenja ali oblikovanja PCT pravil pa imajo vsi prebivalci države, predvsem pa tisti, ki se z njimi srečujejo tudi službeno ali strokovno.

Oddaja poteka v živo in razvoj razprave med gosti oddaje je pogosto nepredvidljiv, nikoli pa ni namen drugačen, kot soočanje različnih mnenj.«

Epidemija je zamajala naš stroj delovanja družbe do samih temeljev in ne verjamem, da lahko v vseh vsebinah, ki jih pripravljamo, odgovorimo na vse izzive epidemije. Konec koncev vsak od nas ta čas vidi drugače, učitelj, gospodarstvenih, starš šolajočega se otroka, organizator kulturnega dogodka, bolnik s težkim potekom bolezni, okuženi, ki je komaj čutil okužbo.... Čigava resnica je prava?

Verjamem, da nobene od teh ali sogovornikov v vseh teh dolgim mesecih covida nismo izpustili ali zanemarili. In z vso odgovornostjo bomo te teme obravnavali tudi v prihodnje.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Kot varuhinja lahko dodam, da je javni medij v poročanju o zdravju dolžan slediti stroki in javnozdravstvenim smernicam, preverjati dejstva, ločevati med informacijami in dezinformacijami ter se izogibati lažnemu uravnoteževanju in senzacionalizmu. Več o tem lahko preberete na teh povezavah:
<https://www.rtv slo.si/varuh/mnenja-in-priporocila/o-javnem-zdravju-se-posebej-odgovorno/591077> in <https://www.rtv slo.si/varuh/mnenja-in-priporocila/priporocilo-kako-porocati-o-javnem-zdravju/547816>.

Razumljivo je, da ima občinstvo RTV Slovenija - ne le televizijsko, ampak tudi radijsko, spletno in digitalno - od javnega medija različna pričakovanja. Dejstvo je tudi, da je epidemija preveč kompleksen pojav, da bi ga bilo mogoče slikati belo-črno.

V septembru sem poleg vašega prejela še več odzivov, ki se z različnih zornih kotov dotikajo programskih vsebin, povezanih z epidemijo, zato sem o tem pripravila strnjeno razmišljanje oz. skupno poročilo. Preberete ga lahko na tej povezavi: <https://www.rtv slo.si/varuh/mnenja-in-priporocila/pogovorimo-se-o-covidu-in-vlogi-rtv/596457>.«

Vodenje oddaje

Gledalec **M. R.** je pisal glede oddaje Tarča o vroči politični jeseni, 2. septembra. Menil je, da je voditeljica neupravičeno prekinjala in omejevala čas replik gostov in da vsem sogovornikom ni zagotovila enakih možnosti za predstavitev mnenj.

»Voditeljica nenehno prekinja povabljenе goste, predvsem takrat, ko ji vsebina ni po volji, čas pojasnil oz. replik pa omejuje. Vedno daje prednost politikom, ki so z levega političnega pola. Počivalška in Ciglerja je nenehno prekinjala in omejevala čas njunih razlag. Z vsemi s katerimi sem se o oddaji pogovarjal se zgražajo nad takim vodenjem oddaje. Sam sicer veliko ne gledam RTV SI, ker je skrajno politično nekorektna, vedno imajo prednost levičarji. Prosim za vaše mnenje in tudi, da opozorite voditeljico.«

Odgovor je pripravila urednica Studia 3 **Nataša Rijavec Bartha**:

»V oddaji, ki je časovno omejena, je prekinjanje gostov, ki si za odgovor vzamejo preveč časa, ali ne odgovarjajo na voditeljeva vprašanja, ne samo dopustno, ampak tudi nujno. Odgovori so vedno časovno omejeni, naloga voditelja pa je, da usmerja razpravo. Tako ravna tudi voditeljica oddaje Tarča.«

Dodatno pojasnilo **pisarne varuhinje**:

»Varuhinja uredničinemu odgovoru dodaja, da voditeljem pogovornih oddaj ni mogoče oporekati pravice do zastavljanja jasnih in neposrednih vprašanj, ki omogočajo razčiščenje zadev in razmejitev dilem. Radijski in televizijski voditelji namreč v studiu niso zgolj v vlogi nevtralnega, nezainteresiranega, tehničnega usmerjevalca pogovora, ki predaja besedo ali mikrofona zdaj enemu zdaj drugemu govorniku in pri tem šteje sekunde, ampak so tudi sodelujoči v dialogu, ko v imenu javnosti zastavljajo vprašanja in podvprašanja.

V pisarni varuhinje smo si pogledali konkretno oddajo. Vašim očitkom ni mogoče pritrditi. V oddaji je – če odštejemo prispevke - studijski pogovor trajal dobrih 20 minut. Bistveno največ besede je imel gospodarski minister, sledi minister za delo, takoj za njim prejšnji premier, najmanj je govorila predsednica SD. Oba ministra sta imela več besede tudi zato, ker sta člana vlade in jima je voditeljica zastavljala podvprašanja tudi v tej vlogi in jima tako omogočila, da sta odgovorila na očitke. Predvsem pa ju spodbujala, da sta se držala teme. Kot ste opazili, je gospodarskega

ministra opomnila, ko je že tretjič ponovil isti odgovor, z njim pa se tudi oddaljil od teme.

Varuhinja glede pogovornih oddaj vselej poudari, da morajo biti voditelji nanje dobro pripravijo tako vsebinsko kot dramaturško, saj morajo skrbeti, da pogovor/polemika poteka v začrtanih vsebinskih in časovnih okvirih. To pomeni, da je voditeljeva dolžnost tudi, da omejuje nastope, ki so sorazmerno predolgi ali se oddaljijo od teme. Kako to izpeljati, ne da bi delovalo kot nasilno prekinjanje toka misli in razprave, je večno vprašanje. Pomembno pa je, da se voditelj izogiba neprijaznosti, napadalnosti, vidni čustveni navezanosti na eno stran v pogovoru ali sploh voditeljskim prijemom, ki lahko ustvarijo vtis o pristranskosti. Gre za temeljno spoštljivost do gostov in do občinstva. Varuhinja meni, da je bila oddaja, na katero ste se odzvali, pripravljena in vodena v skladu s temi pravili.

O poteku pogovornih oddaj se varuhinja sicer vedno znova pogovarja z uredništvom Informativnega programa TV Slovenija. Med drugim je predlagala, da omejijo število gostov, če menijo, da je prekinjanje posledica časovne stiske, in tudi, da zožijo fokus razprave, če menijo, da je to razlog, da gostje preobširno govorijo in s tem onemogočajo potek pogovora v začrtanih časovnih okvirih.

Varuhinja se ne more strinjati s pavšalno trditvijo, da bi bila voditeljica »strožja« samo do nekaterih gostov oziroma, da daje prednost politikom z enega političnega pola. Če boste imeli čas in voljo, vas vabimo, da si pogledate odzive na oddaje Tarča, ko so bili gostje predstavniki prejšnjih vlad, recimo januarja 2019, oktobra 2019, januarja 2020 ali februarja 2020. Tudi iz teh odzivov je razviden različen horizont pričakovanja občinstva – tisti, ki so bili naklonjeni vladi, so menili, da je voditeljica do ministrov prestroga, in obratno. Odzive občinstva in varuhinjine odgovore si lahko preberete v mesečnih poročilih, ki so dostopni na tej povezavi:

<https://www.rtv slo.si/varuh/dokumenti/33/6431>.«

Zahteva za popravek

Varuhinja je v vednost prejela poziv k opravičilu, ki ga je uredništvu Informativnega programa posredoval nekdanji vodja vladne strategije za promocijo cepljenja Edvard Kadič, zaradi navedb v oddaji Tarča, 2. septembra.

»Tudi če pretežni del izrečenih neresnic na moj račun pustim ob strani in jih pripišem svobodi izražanja mnenj, pa je bilo v 33. minuti oddaje, ob komentiranju uspešnosti cepljenja, rečeno tudi: "... in odtekanju sredstev k vprašljivim strategom ...", izjava pa je bila podprta z mojo sliko.

Javne insinacije o kraji javnega denarja ("odtekanje sredstev") ter strokovnih kompetencah ("vprašljivi strateg") na moj račun, so nedopustne. Verjetno gre tudi za kaznivo dejanje zoper čast in dobro ime, zagotovo pa gre za načrtno medijsko diskreditacijo, neposreden napad na mojo osebno in poslovno integriteto, kar si po mojem mnenju, kot javni medij, ne bi smeli privoščiti.«

Odgovorna urednica **Manica J. Ambrožič** je odgovorila, da ni razlogov za javno opravičilo:

»Novinarka je namreč z dikcijo »vprašljivi strateg« zgolj želela izpostaviti dvome in pomisleke glede ustreznosti izbire izvajalca za opravljanje strokovno zahtevnih, specifičnih in odgovornih nalog promocije cepljenja. Predvsem gre za dvome o strokovnosti, podkrepljene z znanimi dejstvi, na katera so opozarjali tudi že drugi mediji. Javno se namreč tudi sami predstavljate kot strokovnjak za neverbalno komunikacijo, za delo promotorja cepljenja pa po nam znanih podatkih nimate izkazane ustrezne izobrazbe in izkušenj. Še pred nekaj leti ste tudi javno dvomili v preverjanje varnosti cepiv, iz česar lahko upravičeno izhajajo pomisleki glede primernosti za opravljanje tega posla. Ob želim pojasniti, da je javnost na informacije glede cepljenja izredno občutljiva, vsak, tudi najmanjši dvom v verodostojnost sporočanja in sporočevalcev o varnosti cepiv, lahko odvrne od želje po cepljenju. To pa je danes, ko se moramo kot družba zavzeti za ta trenutek edini možni način varovanja pred boleznijo Covid-19, nedopustno. Izbrana dikcija je torej zajela številne dvome in strokovne pomisleke, zato naštete očitke o njeni neustreznosti zavračamo.«

Varuhinja je bila seznanjena tudi, da je bila v zadevi vložena zahteva za popravek po Zakonu o medijih in da je bila zahteva zavržena.

Ko gost skače v besedo

Gledalec **M. G.** je pisal po Tarči o protestih, 30. septembra. Opozoril je na raven javne razprave v studiu javnega medija.

»Gledam oddajo Odmevi in se čudim nadutosti, aroganci in nevljudnosti g. Hojsa: prekinja vsakega sogovornika, skače v besedo voditeljici oddaje gospe Žnidaršič in ji očita pristransko vodenje oddaje. Dovoljuje si jo celo ogovarjati po imenu (»gospa Erika..«)!«

Varuhinja je odgovorila:

»Uredništva javnega medija pri pripravi aktualnih oddaj vselej izhajajo iz dejstva, da so nosilci javnih funkcij v službi javnosti in da tudi poznajo pravila javnega nastopanja. Obžalujem, če gostje posameznih oddaj v studio ne pridejo, da bi odgovarjali na vprašanja, ki jih voditelj zastavlja v imenu javnosti, ampak zato, da bi povedali, kar so se namenili povedati, še zlasti pa, če uporabljajo neprimeren verbalni in neverbalni govor, vključno s seksizmom. Poimenovanje voditeljice z osebnim imenom je nedostojno.«

Preskopo o PCT v Studiu City?

Gledalka **J. G.** se je odzvala na oddajo Studio City, z dne 20. september, v kateri je pogrešala širšo in bolj poglobljeno razpravo o PCT ukrepih.

»Rada bi izrazila nestrinjanje z vsebino današnje oddaje, ki jo vodi g. Marcel Štefančič. Nit glavnine vsebine tokratne oddaje je bila usmerjena predvsem v slabosti PCT ukrepov. Ob tem ni bilo niti enkrat omenjeno trenutno epidemiološko stanje v Sloveniji, naraščajoče število bolnih v bolnišnicah in tudi umrlih zaradi covid-19, kar bi pomembno prispevalo k bistvu razprave. Situacija epidemiološko ni dobra in če kaj nas lahko reši precepljenost, tako kot je to jasno razvidno iz rezultatov precepljenosti evropskih držav, ki živijo sproščeno prav zaradi ukrepov, ki so jih izvajali in ozaveščenosti ljudi o cepljenju. Pri nas pa se raje išče slabosti, ne pa tudi prednosti in koristnosti in s tem samo krepimo nezaupanje med ljudmi. So tudi slabosti, vendar je koristnost vseh ukrepov zlasti cepljenja bistveno večja od tveganj. Res da o cepljenju ni bilo direktnega pogovora, so pa PCT ukrepi usmerjeni v tej smeri. Vodenje današnje oddaje ni bilo v tem smislu, čeprav sem do sedaj to oddajo rada spremljala.«

Urednica oddaje **Alenka Kotnik** je glede tega pojasnila:

»V delu oddaje, na katerega se referira pripomba gledalka sta gostovala sociolog in pravnik. V pogovoru smo iskali vzroke za nezadovoljstvo, ki so se manifestirali na sredinem protestu, 15.9., govorili smo o pravnih vidikih upravljanja epidemije in socioloških posledicah. Za pogovor v smeri, o katerem govori gledalka, bi moral v studiu prisostvovati predstavnik medicinske, epidemiološke ali podobe stroke. V preteklosti smo v oddaji vabili tudi te strokovnjake in ne dvomim, da jih bomo v prihodnosti še.

Naj dodam še, da smo v oddaji objavili tudi analizo uspeha Danske, v kateri se je precepljenost prebivalstva dvignila visoko in so začeli s sproščanjem javnega življenja.«

Varuhinja je pojasnila, da oddaja Studio City že po zasnovi ni takšna, da bi bilo mogoče v nekaj minutni pogovor strniti prav vse, kar gledalce zanima. Gledalki je v branje priporočila tudi [članek Pogovorimo se o covidu in vlogi RTV](#), glede dilem javnega medija pri poročanju o epidemiji. Članek je v tem poročilu objavljen kot **PRILOGA**, str. 51.

Odmevi: o izbiri gostov, njihovih izjavah, vodenju, natančnosti

Neresnične trditve notranjega ministra in odziv voditeljice

Varuhinja je prejela štiri odzive glede gostovanja ministra za notranje zadeve v Odmevih, 16. septembra. Pritožniki so opozarjali, da je minister med pogovorom petkove protivladne proteste enačil s protesti fašistov v preteklem stoletju, kar da je popolnoma neprimerna in neresnična trditev. Pritožnike je zmotilo, da je na to trditev ni odzvala voditeljica oddaje.

»Bil sem zgrožen (in sem še vedno) ob poslušanju izjave ministra Hojsa, med drugim, o "fašistoidnih in nasilnih pekovich protestih v Ljubljani" še bolj pa ob neodzivu novinarke na takšno skrajno absurdno in do skrajnosti žaljivo izjavo najvišjega

predstavnik oblasti. Novinarka sploh ni reagirala na tako skrajno neprimerno izjavo, kar je zelo skrb vzbujajoče. Grozljivo.« (G. P.)

»Kot redna plačnica RTV prispevka zahtevam, da v oddaje RTV ne vabite več politike tipa Hojs, ki redno lažejo in vsevprek žalijo!!!« (N. H.)

»Če prav razumem, minister predstavlja delo vlade, vlada pa vse državljane in ne bi smela biti, kakor tudi ne njeni ministri, agitpropovski organa katere koli stranke, v tem primeru SDS. Minister se tega očitno ne zaveda in je čas v studiu izrabil za strankarsko propagando in obračunavanje z opozicijo. Kar je vsaj neprimerno. Prav tako je neprimerno, da se voditeljica, ga. Tanja Starič, na to ni odzvala, kakor se ni odzvala, in to je še bolj problematično, na vsaj vsaj eno evidentno ministrovo laž in eno manipulacijo.

Minister Hojs je zatrdil: »To, da so petkovi protesti miroljubni, ali nekaj podobnega, lahko govorijo zgolj naivci. Petkovi protesti so pravzaprav replika tistih protestov, ki so jih izvajali v prvi polovici prejšnjega stoletja fašisti. Fašisti so začeli z vzkliki 'ulice so naše', ne potrebujemo volitev, razpustimo parlament itd.«

Izjava je problematična najprej v očitnem nepoznavanju zgodovine, ki ga je izkazal minister s primerjavi s fašističnimi akcijami, za katere je iz zgodovine znano, da so jih fašisti pripisovali opoziciji in levičarjem, čeprav so jih izvajali sami, predvsem pa v tem, da je legitimnim in miroljubnim protestom pripisal ambicijo, da volitev ne potrebujemo in naj razpustimo parlament.

To je laž, saj protestniki zahtevajo odstop vlade in razpis novih volitev in ne kar trdi minister. Voditeljica ga pri tem ni ustavila.

Poleg tega je minister izrekel očitno manipulacijo, ko je tisti zares nasilni protest 5. 11. prestavil na petek in ga tako povezal z več kot 70 nenasilnimi petkovimi protesti. Tudi to ne drži, predvsem pa je surova manipulacija, saj je en dogodek, uporabil za diskreditacijo več kot 70 popolnoma mirnih protestov. Tudi tukaj ga voditeljica ni ustavila, ampak je pustila manipulacijo nedotaknjeno.

Ta skupaj s prej omenjeno lažjo zdaj neovirano živi v medijskem prostoru. Vse to pa prispeva k dodatnemu zaostrovanju razmer in k sliki legitimnih in nujnih protestov kot nasilnih akcij, ki želijo rušiti pravni red. Zato kot državljan in podpornik neodvisne RTV pričakujem, da boste, v luči objektivnega poročanja, zamujeno priložnost v pogovoru popravili in ministrove izjave postavili v ustrezen kontekst, se pravi jih v primerljivem programskem času soočili z dejstvi.« (M. P.)

»Z žalostjo opazujem, kako tone naš in vaš javni medij. Pišem vam zaradi pravice javnosti do ustreznega informiranja o pomembnih družbenih dogajanjih. Žal svoje temeljne funkcije ne opravlja več. Minute nastopanja v osrednjih terminih namenja lažnivcem in njihovih laži niti ne poskuša več nevtralizirati. Laž je laž, naj jo izreče

kdorkoli, naloga resnega medija je, da se jim izogiba. Če pa se že zgodi, da jih kdo izreka, ima resen in kredibilen medij le dve možnosti. Laž naj razkrinka z resnico, torej z objektivnim poročanjem, lažnivcem pa po tem, ko enkrat v mediju izrečejo laž, do nadaljnjega zaprejo vrata tega medija.

V četrtek, 16. septembra 2021, je RTV Slovenija v osrednjem terminu Odmevov gostila gospoda, ki je lansko leto nepreklicno odstopil in še vedno opravlja naloge ministra. Med svojim nastopom je natrosil kopicu zlahka preverljivih laži v zvezi s petkovimi protesti. V studiu, je bil sam. A tudi če bi bil na drugi strani na primer kateri od tisočev protestnikov, zaradi katerih je sodeloval v prispevku, a jim RTV ne namenja nikakršne minutaže v Odmevih, ne bi pomagalo.

Težavo ima RTV Slovenija kot medij: kredibilen medij mora laži razkrinkati, sicer ni več kredibilen. Pričakujem analizo, od izjave do izjave, v kateri naj vaši raziskovalni novinarji preverijo resničnost njegovih izjav. Če tega vaši sodelavci ne zmorejo, prosite za pomoč ekipo medija Pod črto, ki ima v tem veliko izkušenj.

Menim, da si javnost zasluži nevtralno obveščanje in preprečevanje zavestnega razširjanja laži. Ne glede na to, katero funkcijo naj bi zasedala oseba, ki zlorablja vaš in naš medij za izrekanje laži, nima na kredibilni televiziji kaj iskati.« (R. M.)

Odgovor odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija, **Manice J. Ambrožič**::

»Minister za notranje zadeve Aleš Hojs je bil gost v studiu Odmevov dan po protestih v Ljubljani, ki so se sprevrgli v nasilje. V strokovni javnosti je bilo na odziv policije na nasilneže precej dvomov in kritik (zakaj niso bile postavljene ograje v primerni razdalji od parlamenta, zakaj je bilo policistov na prizorišču v začetku tako malo ipd.). Notranji minister je bil vprašan o vseh teh strokovnih dilemah, vendar nanje ni odgovoril (razen v prvem odgovoru, da preiskava še teče in bo trajala še nekaj časa).

V nadaljevanju je minister na vsa konkretna vprašanja o nasilnih protestih odgovoril z besednim napadom na politične nasprotnike in na petkove protestnike. S tem je voditeljico postavil v položaj zagovornikov »nasprotne« strani, kar niti po kodeksu niti po konceptu oddaje ni njena vloga. Še več, od voditeljev se zahteva kolikor je le mogoče nevtralna drža. Na to pogosto opozarja tudi varuhinja pravic gledalcev, poslušalcev in bralcev.

V skladu s kodeksom mora voditelj opozoriti na napake, netočnosti, laži..., ki jih izreče sogovornik. V ministrovem nastopu so prevladovale zelo kontroverzne politično – ideološke in vrednostne sodbe, ki zagotovo zahtevajo odgovor napadene strani. Ker so izjave notranjega ministra terjale odgovore, je uredništvo naslednji dan v dveh prispevkih (v Dnevniku in v Odmevih) vse relevantne odzive objavila, vključno z napovedjo, da bo najmanj ena politična stranka zoper ministra vložila tožbo.

Res je, da je protest 5.11. bil v četrtek in ne v petek. Vendar zaradi časovne odmaknjenosti dogodka (zgodilo se je pred skoraj letom dni!) in seveda zato, ker to sploh ni bila tema pogovora, na ta neresničen podatek voditeljica ni bila pozorna oziroma ga je preslišala in na to ministra ni posebej opozorila. Menimo, da tudi če bi to storila, to ne bi spremenilo konteksta in vsebine ministrovega nastopa, ki je pač na vse načine, tudi z napačnim navajanjem dejstev, skušal prikazati opozicijo in petkove protestnike kot krivce za izbruhe nasilja.

Obžalujemo, da je raven komuniciranja v politiki in tudi v širši javnosti zdrsnila na tako nizko raven, da umirjena in dostojna razprava skorajda ni več mogoče. V uredništvu ponovno opozarjamo, da za izrečene besede politikov vse pogosteje postajajo tarča grobih kritik in napadov novinarji in voditelji. Javni pritisk, zlasti na družbenih omrežjih, naj se voditelji postavljajo v vlogo zagovornika enkrat vladne in drugič opozicijske strani, so neprimerni in niso v skladu z vlogo in namenom javnega servisa.«

Primer odgovora **varuhinje** glede odgovornosti za javno izgovorjene besede:

»V celoti se strinjam z vašim pričakovanjem, da bo javni medijski servis (skozi različne medije in programe) bistvene informacije posredoval natančno, brez vrednostnih sodb, celovito in na način, da prispevajo k informiranemu in odgovornemu državljanškemu ravnanju. Vedno znova se zastavi vprašanje, kaj storiti, če nosilci javnih funkcij ne sprejemajo povabil k pogovorom v studiih RTV, kakor tudi, kaj storiti, če v studio sicer pridejo, vendar primarno zato, da povedo, kar so se namenili povedati, ne pa zato, da bi odgovorili na vprašanja, ki jih voditelji informativnih oddaj zastavljajo v imenu javnosti. Vsak tak primer obžalujem, saj ga razumem kot podcenjevanje občinstva javnega medija in nerazumevanje ali nespoštovanje vloge javnega medija.

Sem nasprotnik tabu tem, prepovedanih gostov, bunkerjev ali črnih list; menim, da morajo biti programi javnega medija dovolj široko zasnovani, da odlikavajo družbeno pluralnost, seveda upošteva vsakokratni fokus, kontekst, žanr. Razlogi za selekcijo ali izločitev so lahko le vsebinske narave. Ne morem si predstavljati, da bi javni medij sprejel odločitev, da med govorce, ki naj ne nastopajo, uvrsti člana vlade, četudi bi se uporabil argument nekredibilnosti ali nekompetentnosti.«

Primer odgovora na odgovor:

»Strinjam se, debata je res padla nizko in upam, da nam jo, vsem skupaj, uspe pobrati, preden jo pomendramo. Prav dobro razumem nasprotovanje tabu temam in se v tej točki z vami strinjam, vendar pa nisem prepričan, če evidentne laži in manipulacije spadajo v to kategorijo. Nasprotno, menim, da se jim je treba odločno zoperstaviti in jim ravno tako odločno jemati prostor v medijski krajini in družbi.

V tem oziru se mi zdi odziv s predstavitvijo naslednji dan sicer primeren, čeravno malo prepozen, saj je ministrova strankarska propaganda že odmevala v javnosti. Ne vem, če bi se mi zdelo zelo narobe, če bi v takem primeru gosta enostavno odslovili, pa naj bo minister ali pa kdor koli drug.

Še bolj nesporno pa bi morda bilo, če bi imeli pri "rizičnih" gostih enega ali dva "fact-checkerja", ki bi izrečeno preverjala, ustrezen odziv/popravek pa bi objavili takoj v obliki tekočih podnapisov (povsem razumljivo namreč je, da pride do situacije, ko voditeljica ali voditelj enostavno ne moreta obrzdati gosta).« **(M. P.)**

Nenatančno vprašanje

Gledalca **L. G.** je zmotilo, ker je voditeljica Odmevov, 16. septembra, pogovor z Gorazdom Kovačičem in Bernardom Nežmahom začela z besedami: "Nikoli doslej nismo imeli nasilnih protestov."

»Gre za nesramno laž, katere namen je bil v gledalcih ustvariti vtis unikatne apokaliptičnosti trenutnih razmer pod Janševo vlado. Spomnimo se samo za primer nasilnih protestov 30. novembra 2012, pa nenazadnje lanskih 5. 11. 2020. Nasilni protesti v Sloveniji imajo dolgo zgodovino in naravnost sprevrženo je, da se v zvezi s tem na nacionalni televiziji tako direktno laže.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Drži, v državi Sloveniji je potekalo tudi nekaj nasilnih protestov, vendar so bili k sreči – v dolgi zgodovini demokratičnih zborovanj – le izjema, v primerih, ki ste ju navedli, pa nasilja tudi ni mogoče povezati z organizatorji ali namenom demonstracij, temveč z akcijami huliganov. Ne glede na to, da je bilo iz pogovora razumljivo, da se pogovor ni nanašal na te ekscese, je bilo vprašanje formulirano netočno in nenatančno. Z vašim opozorilom sem seznanila uredništvo. Zadeva, o kateri ste mi pisali, me je spodbudila, da v interni razpravi vnovič predlagam razmislek o uvedbi spletne rubrike, namenjene razjasnitvam in popravkom, kot jih poznajo v številnih medijih (Corrections & clarifications). Ugibanj o namelih, ki ste jih zapisali, ne komentiram, saj menim, da jih niste z ničemer utemeljili.«

Zakaj nič o protestih 3. septembra?

Na varuhinjo je bilo so-naslovljeno sporočilo gledalca **J. R. M.**, ki ga je zanimalo, zakaj 3. septembra v Odmevih ni bilo novice o protivladnih demonstracijah.

»Policija je s pet ravnala nekorektno. Policija je izzvala incident tudi pred ministrstvom za kulturo. Vaš molk o današnjih demonstracijah in o tem, da policija izziva spopade, zbuja dvom tako glede vaše »neodvisnosti« kakor glede vaše strokovnosti.«

Gledalcu je odgovorila odgovorna urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič**:

»V petek zvečer je skupina protestnikov nasilno vdrla v prostore RTV Slovenija, zato smo zaradi izjemno nepredvidljive in akutne varnostne situacije ekipo, ki je poročala z demonstracij v TV Dnevniku in je načrtovala poročanje tudi v Odmevih, vrnili v hišo, kjer je snemala dogajanje v prostorih RTV Slovenija. Takšen napad na medijsko hišo v Sloveniji smo vsekakor morali zabeležiti, naša poročila pa so povzeli tudi drugi domači in tuji mediji. Dvomi o naši neodvisnosti in strokovnosti so neupravičeni in jih zavračamo.«

Gledalec je odgovoril:

»V resnici ste herojska TV, da z eno samo samcato ekipo pokrivete celo državo in še širše! V petek vam žal ni uspelo, a krivi so negacionisti. – Kar zadeva neodvisnost in strokovnost – pa »nemo iudex in causa sua«.«

Varuhinja je dodala pojasnilo:

»Informacija o petkovih protestih je bila objavljena v Dnevniku, v oddaji, v kateri o teh protestih TV Slovenija poroča vse odkar so se pred 72 tedni začeli. Uredništvo se lahko odloči, da o posameznih dogodkih – glede na težo, informativno vrednost, javni interes, zanimivost ... ali glede na kakšno drugo merilo - poročajo v več dnevnoinformativnih oddajah. Iz uredničinega odgovora razberem, da so v petek, 3. septembra to tudi načrtovali, vendar so načrte spremenili, zaradi znanih razmer.

Kot varuhinja seveda nisem sodnica, vselej pa poskusim na odprte zadeve pogledati z očmi občinstva in s pomočjo programskih standardov, poklicnih in etičnih načel preveriti, ali je uredništvo konkretno programsko dilemo rešilo pravilno. V tem primeru uredničin argument sprejemam.«

Neuravnoteženo o protestih?

Gledalka **A. K.** je menila, da je bil izbor gosta, ki je komentiral ulične proteste, 29. septembra, neprimeren.

»Izražam svoje nezadovoljstvo nad spoštovanjem novinarskih standardov v informativnem programu TV Slovenija. Imam pripombo na prispevek o protestu, ki se je dogajal na isti dan, oziroma je še potekal tudi zvečer. PO kratkem poročilo o dogajanju ste v studio povabili komentatorja Aleša Bučarja Ručmana. Da je komentiranje dogodkov med najbolj priljubljenimi novinarskimi žanri pri nas, je že dano dejstvo; je pa nenavadno, da za komentar prosite samo enega gosta, ki ima izrazito subjektivno mnenje, ki ga tudi venomer poudarja z: Jaz mislim, moja ocena je, moje mnenje, jaz to ocenjujem .... Strokovnjak za varnostne vede ni podal varnostne ocene travmatičnih dogodkov, ki so eskalirali v nasilje do novinarjev, kot smo pričakovali, pač pa se mu je zdelo primerno ocenjevati vzroke za ta pojav, namesto da bi jih brezpogojno obsodil. Njegova eksplikacija je bila namreč milo rečeno subjektivna: napade na novinarje je popolnoma pristransko ocenil kot napade na nosilce javne kritike "v konstantnem ozračju netenja sovraštva proti novinarjem".

Vzrok za vedno večjo agresijo protestnikov je našel tudi v "letu in pol nekonsistentnih ukrepov, ukrepov, ki izhajajo iz represije, ne pa zgleda..." kako bi se ukrepi na način "zgleda" v resnici izvajali po balkansko, ve verjetno celo gospod B.Ručman. Če se že ne izvajajo takrat, ko imamo zanje zakonske predpise. Ampak vi ste se spet odločili dragoceni medijski čas nameniti enostranskemu razlaganju opredeljenih strokovnjakov, ki jim gredo neresnice vse prelahko z jezika. V bodoče pričakujem, da boste v primeru vabljenja ideološko obremenjenih poznavalcev poskrbeli vsaj za pluralnost mnenj in da bo lahko kdo odgovoril na laž, da je imela Slovenija najbolj drastične ukrepe v Evropi. Tendencioznost, ki terja argumentacijo. Jo bomo kdaj slišali?»

Izbor gosta in njegove kompetence je pojasnila urednica Odmevov **Vesna Pfeiffer**:

»Dr. Aleš Bučar Ručman je izredni profesor in prodekan za mednarodno sodelovanje na Fakulteti za varnostne vede v Mariboru. Kot strokovnjak se ukvarja s sociologijo odklonskosti, njegov raziskovalni fokus namreč vključuje analize različnih oblik odklonskosti, zato je bil po moji oceni primeren sogovornik na dan, ko smo v Sloveniji doživeli množične proteste, ki so močno odstopali od do sedaj videlih. Dejstvo je, da je bila na tokratnih protestih meja, ko bi zadeve postale neobvladljive tudi z vidika varnosti, zelo tanka. Kot raziskovalec tega področja je bil zato dr. Bučar Ručman primeren gost.«

Varuhinja je menila, da je urednica zadovoljivo pojasnila izbiro sogovornika. Dodala je razmislek o načrtovanju in izpeljavi aktualnih pogovorov.

»Ko gre za gostovanje strokovnjakov, bi načeloma moralo veljati, da za razumevanje nekega pojava, dogodka ali fenomen zadostuje ena strokovna razlaga. Ne gre namreč za mnenjsko razpravo, ampak govor s pozicije znanja in vedenja. Načela uravnoveženosti ni mogoče razumeti kot dolžnost medija, da pri sleherni temi poišče različno misleča strokovnjaka (po dva pravnik, po dva sociologa, po dva ekonomista, po dva zdravnika, po dva učitelja, po dva režiserja ...), ki se po možnosti razlikujeta po ideološki ali politični ločnici. Vsekakor pa je potrebno več glasov slišati pri obravnavi kontroverznih tem, ki polarizirajo ter delijo tako stroko kot javnost, in je za razumevanje celote nujno slišati več različnih razlag in pogledov.

Menim pa, da je to šele drugi korak v snovanju aktualnih oddaj. Prvi je tehtanje, od primera do primer, kako sploh nadgraditi posamezne informacije oz. kakšen pristop bi imel največjo dodano vrednost za občinstvo: ali je to pogovor s strokovnjakom, analitikom, politikom, poznavalcem, teoretikom, praktikom, pričevalcem, vpletenim, oškodovanim ..., ali je to soočenje, ki ilustrira raznolikost ali nasprotnostno mnenj, ali je to pogovor z več sogovorniki, ki se med seboj dopolnjujejo ali osvetlujejo vsak svoj vidik zadeve itd. Kot gledalka opazim, da je v večerni informativni oddaji manj soočenj kot nekoč, še posebej se ne spomnim soočenja med predstavnikom vlade in opozicije, kar je bil včasih standard. Predvsem zaradi epidemioloških okoliščin je večje število

gostov v studiu redkost, kot posamezni gostje pa so redno vabljeni ministri, ki pojasnjujejo posamezne ukrepe. Gre torej tudi za razvoj posameznih formatov in oddaj, bodisi pod vplivom okoliščin bodisi načrtno. Bistveno pa je, da o tem poteka nenehna poklicna razprava, ki v zahtevnih okoliščinah dnevnega novinarstva omejuje sprejemanje slabših ali ne dovolj dobrih odločitev.«

Pohvala

Gledalka **M. P.** je bila zadovoljna s pogovorom voditelja Igorja E. Berganta s predsedniki štirih opozicijskih strank (28. 9.).

»Rada bi čestitala gospodu Bergantu za včerajšnje (Odmevi 28.9.21) vodenje pogovora s predsedniki štirih opozicijskih strank. Res odličen novinarski prispevek. Takšno je uravnoteženo poročanje.«

Pohvala je bila posredovana uredništvu.

Dnevnik: zakaj ves teden isti voditelj?

Gledalca **A. H.** je zanimalo, zakaj ima Dnevnik ves teden istega voditelja.

»Kako to, da že cel teden od 24.9. pa vse do danes 28.9. vodi Tv dnevnik Sašo Kranjc? Medtem, ko voditeljici vodita dnevnik le vsaka po 2 dneva. Tv dnevnik na Tv Slovenija gledam vedno sedaj pa že rajši preklopim na druge Tv hiše.«

Varuhinja je pojasnila, da posamezni poklici v okviru RTV Slovenija svoje delo opravljajo po načelu turnusov:

»Pri voditeljih TV-informativnih oddaj se turnusi prilagajajo glede na dopuste, bolniške odsotnosti in druge poklicne obveznosti. Tako je tudi v tem primeru.«

Poročanje o dosežkih vlade in premierja

Gledalka **M. U.** se je pritožila, ker v informativnih oddajah po njenem mnenju ni bilo dovolj poročil o Blejskem strateškem forumu, dosežkih vlade in nagradi Osebnost leta 2020 Srednje in Vzhodne Evrope, ki jo je prejel premier.

»Ob 23h iščem novico na RTV o prejemu nagrade Osebnost leta 2020 Srednje in Vzhodne Evrope, ki jo je prejel predsednik vlade SLO g.Janez Janša. Novica o prejemu nagrade JJ je znana že nekaj ur, na RTV pa ni ničesar!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! Izražam močno nezadovoljstvo nad delom oz. nedelom urednice in novinarjev informativnega programa. Že kar nekaj časa, če želim izvedeti kaj se dogaja v Sloveniji, kaj dela vlada moram iskati novice pri drugih virih. Konkretno, ko je bil na Bledu strateški forum 2021 sem gledala dnevnik 1 ....poglejte si sami prispevke.....nezanimivo in totalno vajeniško. Nikogar ne zanima zakaj nekoga ni bilo...zanima nas kdo je bil, kaj so povedali...dogajanje in prisotni na forumu!! (...) Kot prisilna plačnica prispevka za RTV

zahtevam poročanje, ki je aktualno!!!!, ki zadeva državljane---v take informacije pa sigurno sodi poročanje o delu vlade!!!!«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Splošnih mnenj o posameznih vsebinah ne komentiram in z njimi ne polemiziram. Glede blejskega strateškega foruma lahko povem, da sem v dnevnoinformativnih oddajah TV Slovenija 1. in 2. septembra videla veliko prispevkov (samo prvi dan so v Dnevniku tej temi posvetili več kot tretjino oddaje) in med njimi ničesar takega, kar vi imenujete »nezanimivo in totalno vajeniško«. Z zanimanjem sem gledala tudi oddajo Globus, 2. 9. 2021, deloma posvečeno tej vsebini, saj me zunanja in mednarodna politika zanimata še iz časa, ko sem kot novinarka poklicno podrobneje spremljala to področje.

Povsem pa razumem, da imamo gledalci (poslušalci, bralci) različna pričakovanja: kar je za koga premalo, je za drugega preveč. In obratno.

Glede nagrade Osebnost leta 2020 Srednje in Vzhodne Evrope, ki ste jo omenili, sem preverila v uredništvu Informativnega programa TV Slovenija. Sporočili so mi, da so o tem poročali v prispevku na portalu rtslo.si in v Poročilih ob petih:

- Janša na Poljskem: Geostrateška situacija se je po pandemiji spremenila:

<https://www.rtslo.si/svet/preberite-tudi/jansa-na-poljskem-geostrateska-situacija-se-je-po-pandemiji-spremenila/593549>

- Poročila ob petih (10. 9. 2021): <https://www.rtslo.si/4d/arhiv/174804423?s=tv>.

Menim, da v konkretnem primeru ne moremo govoriti o napaki spregleda. Ali bi bilo temu dogodku mogoče ali treba posvetiti več pozornosti, je zagotovo lahko predmet notranje razprave. Na splošni ravni lahko pojasnim, da uredništva dnevnoinformativnih oddaj (radijskih, televizijskih) vsak dan tehtajo, kako sestaviti posamezno oddajo, kaj uvrstiti vanjo, da bi zadostili načelom aktualnosti, pomembnosti, raznovrstnosti in zanimivosti. Zlasti v času covidne realnosti so ta merila na resni preizkušnji, saj so obsežne vsebine o epidemiji del vsakdanjosti, kar avtomatično pomeni krčenje prostora za druge domače in tuje informacije, politične, družbene, lokalne, kulturne, znanstvene, športne itd.«

V žrelu kapitala - pohvala

Varuhinja je prejela pohvalo gledalke **D. B.** oddaji Dosje, V žrelu kapitala (TV SLO 1, 21. 9.) avtorice Mojce Dumančič.

»Pogumno raziskovalno novinarstvo, ki ga v tiskanih medijih v Sloveniji zal ni več oz ga je zelo malo. Zato je vasa vloga obvescanja nase javnosti se toliko bolj pomembna. Prosim, da pri tej vlogi vztrajate in raziskujete naprej vsa področja, ki so v tiskanih medijih tabu oz predmet PR služb. Denimo projekt 2.tir za katerega nasa javnost

zaradi zavajanja medijev se vedno misli, da pomeni boljso zelezniško povezavo z obalo ter nadalje, da je projekt ekonomsko upravicen ter da bo pozitivno prispeval k razvoju in gospodarstvu nase drzave. Glede oddaje V zrelu kapitala upam, da bo odziv gledalcev velik. Predlagala bi, da jih po oddaji povabite k odzivu in da komentarje tudi objavite na vase portalu. Ponovno hvala ga Mojci Dumancic in celotni ekipi!«

Zadeva Intervju/Vovk, drugič

Varuhinja je prejela sedem enakih sporočil, v katerih so pošiljatelji pozivali sonaslovnike (generalnega direktorja, Programski svet, odgovorno urednico Informativnega programa TV SLO) naj ukrepajo zoper novinarja in voditelja TV Slovenija, zaradi programske vsebine, o kateri je varuhinja avgusta napisala mnenje in priporočilo (gl. [poročilo za avgust](#), str. 6 in 56). Iz sporočil:

»Glede na ugotovljene kršitve programskih standardov v oddaji Intervju, ki jo je vodil Jože Možina in v kateri je gostil direktorja zavoda Iskreni, Igorja Vovka, ugotavljam naslednje:

- ugotovljene kršitve programskih načel predstavljajo težko kršitev delovnih obveznosti novinarja in urednika Jožeta Možine
- odgovorni morajo na podlagi ugotovljenih kršitev ukrepati

V skladu z zgornjimi ugotovitvami vas pozivam k naslednjim ukrepom:

- v skladu s Programskimi standardi sankcionirajte novinarja in urednika Jožeta Možino. Če sankcij za ugotovljene kršitve ne bo, bomo vedeli, da so Programski standardi prazna množica, Jože Možina pa sveta krava javnega zavoda RTV Slovenija.
- v skladu s Programskimi standardi opravite razpravo na programskem svetu in obsodite kršitve novinarja in urednika Jožeta Možine. Če razprave in obsodbe kršitev ne bo, bomo vedeli, da je Programski svet politična lutka, svetnice in svetniki pa strankarski plačanci z javnim denarjem.

Vnaprej hvala za reakcijo na ugotovljene kršitve, s katero boste dokazali, da ste v službi javnosti, ne pa v službi klik in političnih strank, ki bi rade uničile edini javni medij v državi.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Menim, da sem zadevo končala v skladu z varuhovimi pristojnostmi, in sicer z zapisom mnenja in priporočila – tako glede konkretne oddaje, kakor tudi glede žanra intervju nasploh. Temu poročilu nimam česa dodati. Pojasnjujem še, da ni mogoče pričakovati, da bi varuh sodeloval v razpravah o sankcioniranju kogar koli, saj bi to bilo v nasprotju s samoregulatorno naravo inštituta varuha pravic gledalcev in poslušalcev. Kot rečeno, sem v zadevi napisala mnenje in priporočilo, z namenom, da bi prispevali k resni poklicni razpravi in na dolgi rok tudi h kakovostnemu izboljšanju programskih vsebin. Na nadaljnje ravnanje v zvezi s tem lahko vplivam le skozi dialog.

Dodajam, da sem bila seznanjena z objavo na družbenem omrežju Twitter, v kateri je zaposleni na RTV Slovenija varuhovo obravnavo te zadeve zlorabil za spletno šikaniranje varuhinje in odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija. O tem sem obvestila vodstvo. Menim, da se od zaposlenih na RTV upravičeno pričakuje, da o poklicnih in etičnih dilemah na RTV razpravljajo znotraj RTV, dostojno, profesionalno in kulturno. K temu nas zavezujejo tako Poklicna merila in načela novinarske etike (tč. 21) kot Smernice za nastopanje na družabnih omrežjih in digitalnih platformah (tč. 2.2), ki so v veljavi od poletja.«

Varuhinja je z odgovorom seznanila ostale naslovnike odzivov. Seznanila jih je tudi s tviti, ki jih je glede varuhinjine obravnave in pojasnila odgovorne urednice v obravnavani zadevi, objavil avtor te programske vsebine. Opozorila je na nesprejemljivost spletnega obračunavanja:

»Menim, da je takšno ravnanje nedopustno in obsojanja vredno na vseh ravneh: od zaposlenih na RTV se upravičeno pričakuje najmanj to, da o poklicnih in etičnih dilemah na RTV razpravljajo znotraj RTV, dostojno, profesionalno in kulturno, nikakor pa na način, ki pomeni eklatantno kršitev vsaj dveh hišnih etičnih dokumentov, in sicer [Poklicnih meril in načel novinarske etike](#) (tč. 21) in [Smernic za nastopanje na družabnih omrežjih in digitalnih praltformah](#) (tč. 2.2), ki so v veljavi od poletja, Programski svet pa je bil z njimi seznanjen na seji v ponedeljek, ko je md. sprejel poročilo generalnega direktorja v zadevi poslančeva diploma in v zvezi z neobjavljenim intervjujem z izraelskim veleposlanikom. Menim, da se s takšno nedopustno komunikacijo na družbenih omrežjih krni poklicni in osebni ugled imenovanih in s spletno objavo napadenih zaposlenih, a tudi obeh funkcij, ki ju zaposleni opravljata, s podžiganjem nizkotne razprave pa tudi javnega zavoda v celoti.«

Varuhinja je generalnega direktorja pozvala, naj javno obsodi neprimerne objave na družabnih omrežjih ter vse zaposlene in sodelavce RTV Slovenija vnovič pozove k spoštovanju obeh kodeksov.

Zadeva je povezana z zadevo *Neprimerno komuniciranje na spletnih omrežjih* na str. 40.

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Dokumentarna filma o cepljenju: naj se večkrat predvajata!

Gledalka **A. L.** je pohvalila izbor dokumentarnih filmov o cepljenju ter predlagala, da ju TV Slovenija predvaja še večkrat. V septembrski ponudbi sta bila britansko-francoski dokumentarni film Proticepilna zarota (14. 9., TV SLO 1) in dokumentarni feljton Covid 19, zgodbe prebolevnikov, režiserja Mitje Okorna (24. 9., TV SLO1).

»Pogrešam, da jih večkrat ne ponovite, tudi v različnih terminih, da bi doseglo več gledalcev. Glede na lastno izkušnjo vem, da ima tak film lahko na marsikoga odločilen vpliv na določene odločitve in ponašanje v življenju.

Sama sem kot najstnica videla film o zdravstvenih posledicah kajenja, kjer so bili prikazani vsi možni hudi zapleti. Najbolj se mi je vtisnila v spomin gangrena noge in posledično njena amputacija. V času, ko je večina mojih sošolk prižigala cigarete, sama prav pod vtisom tega filma nikoli nisem poskusila kaditi.

Vsako leto zaradi predrznosti, alkohola, prehitre vožnje umre veliko udeležencev prometa. Ko gledam vratolomno vožnjo motoristov s hitrostjo blizu 200 km/h, se spomnim na nemški dokumentarec iz rehabilitacijskega centra, predvajan pred leti na TVS, kjer so prikazali poškodovane motoriste. Mislim, da bi tak film, ki bi ga bodoči motoristi morali obvezno pogledati, marsikaterega streznil in pripravil k manj predrzni in bolj previdni vožnji. Število umrlih motoristov je vsako leto preveliko, koliko je še uničenih mladih življenj zaradi hudih poškodb.

Z obveščenoostjo o morebitnih posledicah našega ravnanja bo marsikdo krenil v pravo smer. S tem dajem RTV Slovenija spodbudo: "Čim več takih filmov, več ponovitev in v različnih terminih." Ljudje smo pač taki, prisila ne velja. Sami moramo priti do spoznanj, kaj je za nas dobro in kaj ne.«

Varuhinja je odziv posredovala vodstvu televizije, v razmislek ob pripravi novega programsko-produkcijskega načrta.

O ustrezni označbi dokumentarne oddaje

Gledalko **S. Š.** je zanimalo, zakaj dokumentarni film » Covid-19, zgodbe prebolevalnikov« (TV SLO 1, 24. 9.) ni imel opozorilne oznake, da naj otroci predvajano vsebino pogledajo s starši ali skrbniki.

Odziv je sprožil koristno notranjo razpravo. Varuhinja se je posvetovala z **Aleksandro Botteri**, sodelavko iz pristojne službe, ki predlaga ustrezno označevanje programskih vsebin glede na starostno primernost. Po njenem mnenju bi bil dokumentarec, predvsem zaradi nazornih prizorov težko bolnih in umirajočih, smiselno ustrezno označiti z oznako NST (primerno za vse otroke z nadzorom staršev). V odgovornem uredništvu Kulturno-umetniškega programa in Uredništvu izobraževalnih in otroških oddaj so se nemudoma odzvali in oddajo dodatno označili za ponovno predvajanje.

Varuhinja je gledalko napotila na nadaljnje branje o tematiki ([Pozor: oddaja ni primerna za otroke in mladostnike!](#)) in se zahvalila za odziv, ki je privedel do ukrepanja in izboljšave.

Pričevalci ponovljeni brez popravka po Zakonu o medijih

Varuhinji sta pisala **J. L.** in **D. K.**, ki sta opozorila, da je bila na TV SLO1 13. julija ponovno predvajana oddaja iz leta 2016, in to brez popravka, ki sta ga zahtevala po premiernem predvajanju in je bil takrat tudi objavljen.

»Dne 13.7.2021 je bila ponovno predvajana na RTV Slo1 oddaja Pričevalci: Srečko Lisjak, avtorja Jožeta Možine. Oddaja je bila prvič predvajana na RTV Slo1 dne 21.6.2016, **takrat sva zahtevala popravek po zakonu o medijih in ste ga tudi objavili.** Popravek je bil predvajan pred oddajo Pričevalci dne 19.7.2016 : *Popravek po zakonu o medijih: Prikaz nasprotnih dejstev, pričevanje Srečka Lisjaka* (<https://4d.rtvslo.si/arhiv/pricevalci/174417527>). Najin popravek je bil iz arhiva RTV kmalu umaknjen, z obrazložitvijo: »Spoštovani. Posnetek ni na voljo, ker so pravice za predvajanje na spletu potekle. Hvala za razumevanje.« Potekle naj bi nekakšne pravice za predvajanje, meni nerazumljivo.

Ne razumeva zakaj je bila ta sporna oddaja ponovno predvajana, neresnična dejstva sva podrobno opisala v takratnem zahtevku za popravilo, dogajanje so podrobno opisali tudi zgodovinarji, novinarji in celo vaši novinarji.

Z objavo oddaje je bil prizadet najin osebni interes, leta 1991 sva aktivno sodelovala v slovenski osamosvojitveni vojni. Levpušček je kot kriminalist sodeloval v akcijah za osvoboditev mednarodnih mejnih prehodov Rožna Dolina in Vrtojba, Kosmač pa je sodeloval v spopadu v Rožni Dolini. Zato naju ta tematika še posebno zanima in imava upravičen interes, da se te dogodke prikazuje neizkrivljeno in po resnici.«

Pritožnika sta varuhinjo seznanila s korespondenco z odgovornim urednikom **Andražem Pöschlom**, ki se je za napako opravičil in pojasnil, da oddaja v računalniškem sistemu ni bila primerno označena. Napovedal je, da bodo popravek predvajali tudi tokrat, in sicer pred naslednjim predvajanjem oddaje Pričevalci 7. septembra. Naknadno je sporočil, da bo popravek objavljen po oddaji in na spletnem mestu RTV 4D. Pritožnika se s tem nista strinjala in sta zahtevala, da je popravek objavljen pred oddajo in na spletu.

Varuhinja nima pristojnost glede popravkov po Zakonu o medijih (Zmed), lahko pa predlaga ukrepe v okviru svojih pristojnosti, zlasti rešitve, ki bi preprečile ponovitve spodrseljavev. Tako je ravnala tudi v tem primeru.

1. V korespondenci z uredništvom in vodjem MMC **Anžetom Ančimerjem** je uredila, da je bil popravek primerno umeščen med druge spletne video vsebine s popravki po Zmed.

2. Preverila je, kakšna pravila veljajo glede označevanja oddaj v internem informacijskem sistemu oz. glede sledljivosti popravkov, da do tovrstnih napak (objave netočnih, pravno izpodbijanih ali po Zmedu dopolnjenih vsebin) ne bi več prišlo. Vodja Službe za programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV programov **Miša Vrbec** je na podlagi informacije o zapletu ukrepala in izdala navodila, da se bodo ti podatki odslej ustrezno vnašali v sistem.

3. Sprožila je **interno razpravo** s televizijskimi odgovornimi uredniki o tem, kako naj se v prihodnje ravna v primerih, ko bi želeli ponoviti neko programsko vsebino, ki je bila predmet popravka po Zmedu – kako jo v takšnih primerih označiti oz. kako poseči v izvirnik ter v imenu transparentnosti zagotoviti, da bo razvidno, kakšna je razlika med prvotno in ev. dopolnjeno ali spremenjeno vsebino. Pri tem je spomnila ne povezan primer iz lanskega leta (Umik ali sprememba že objavljene novinarske vsebine, [Poročilo za november 2020](#), str. 28). Uredniki so menili, da bi jim koristile smernice oz. navodila, ki bi jih oblikovali na podlagi različnih primerov, ki jih poznajo iz prakse, ob upoštevanju pravnih podlag.

4. Glede označevanj in ponovnih objav vsebin, ki so bile predmet popravka po Zmedu, je zaprosila tudi za pravno mnenje.

5. Pritožnikoma je posredovala daljše pojasnilo, ki vsebuje **mnenje o etični in poklicni ustreznosti ravnanj v tem primeru:**

»Menim, da se je s ponovitvijo oddaje v izvorni obliki, ne da bil njen sestavni del tudi popravek, ki je bil objavljen po premiernem predvajanju oddaje, po mojem mnenju zgodila velika etična in poklicna napaka. Zaradi nje sta morala prizadeta, ki sta enkrat že demantirala neresnična dejstva v oddaji, to storiti še enkrat. Gledalci ponovljene oddaje pa so bili brez tega popravka deležni okrnjene vsebine in prikrajšani za celovito predstavitev teme.

Menim, da je odgovorni urednik ustrezno pojasnil zaplet in da je njegovo opravičilo na mestu. Glede popravka menim, da bi bila z vidika pritožnikov in gledalcev vsebinsko pravilnejša odločitev, če bi ga predvajali pred prvo naslednjo oddajo Pričevalci, saj se z umestitvijo na začetek ali na konec neke oddaje ustvari pomembna razlika v poudarku in vidnosti. Ob tem je treba upoštevati tudi, da je uredništvo s predvajanjem popravka objektivno popravljalo svojo napako. Obžalujem, ker je urednik napovedano odločitev spremenil.

Preverila sem tudi, kako je z objavo popravka na spletu. Popravek najdete na tej povezavi: <https://4d.rtv slo.si/arhiv/pricevalci/174805607>. V soglasju z uredništvom KUP, kamor sodi oddaja Pričevalci, in v dogovoru z vodstvom MMC, ki upravlja spletni arhiv RTV 4D, je popravek odslej uvrščen med prispevke, ki vsebujejo popravke po Zmedu (<https://4d.rtv slo.si/arhiv/popravek>).

Z varuhovega vidika je še posebej pomembno vprašanje, ali se lahko neprijetna napaka – ponovitevno predvajanje popravljene vsebine brez popravka – ponovi. Zato sem preverila, kakšna je sistemska ureditev oz. ali se v računalniškem sistemu AV projekti označujejo tako, da se to ne more več primeriti. Kot vemo, se lahko uredniški zgodovinski spomin zaradi uredniške diskontinuitete kadar koli prekine in se ni mogoče zanesti le na to, ali se urednik spomni popravka ali ne. Vodja pristojne TV-službe Mihaela Vrbec je sporočila, da zadeva doslej ni bila sistemsko urejena, prav na podlagi tega primera oz. varuhove obravnave in pobude pa so dopolnili protokol in

izdali dodatna navodila uredništvom, kako AV vsebine, ki so bile predmet popravkov po Zmed, ustrezno označiti v računalniškem sistemu.

Takšnega odziva sem kot varuhinja vselej posebej vesela, čeprav se zavedam, da s tem ni mogoče popraviti napake za nazaj. Zavedam se tudi, da smo vsi zmotljivi in da se žal učimo tudi na napakah.

Kot varuhinja bom novinarje in urednike še naprej spodbujala k natančnosti in preverjanju dejstev ter jih opozorila tudi na smisel in pomen popravkov – tako za prizadete kot za občinstvo v celoti.«

Pritožnika z odgovorom nista bila zadovoljna, menila sta, da njune pravice niso bile dovolj zaščitene in napovedala, da bosta še enkrat zahtevala objavo popravka po Zmed.

Zakaj prenos posvetitve novega škofa?

Gledalka **D. G.** je pisala po prenosu posvetitve novega novomeškega škofa na TV SLO 1, 26. septembra; menila je, da je verskih vsebin na javni televiziji preveč.

»Prejšnjo nedeljo se je v slovenski cerkvi v Novem mestu zgodil za Cerkev najbrž pomemben dogodek. Na RTV ste nas o njem ves dan obveščali in "nadlegovali". Še celo ceremonijo ste prenašali na prvem programu. Kot bi bil to najpomembnejši dogodek v Sloveniji. Briga mene, kdo je v NM škof. Menim, da je taka stvar za na 3.program, kjer si jo lahko ogledujejo verniki in tisti, ki jih to zanima, ostalih 70% gledalcev pa Cerkev nervira in razburja. Ne vem, zakaj bi morala jaz zaradi Cerkve ugašati televizor. Končno je po naši ustavi Cerkev ločena od države in naj tako bo tudi na naši RTV.

Bojim se, da se že pozna sprega in vpliv trenutne oblasti na RTV. Hvala, če ste mojo pripombo prebrali, upoštevati jo tako ali tako ne morete.«

Iz odgovora **pisarne varuhinje**:

»Uvodoma pojasnjujemo, da varuhinja praviloma ne sodeluje v razpravah, katerih programskih vsebin je preveč ali premalo, saj ima občinstvo silno raznolika pričakovanja. Ko gre denimo za prenose bogoslužij, si jih nekateri želijo vsako nedeljo, spet drugi menijo, da jih je glede na sekularnost države in tradicijo v javnem mediju že zdaj preveč. Vsekakor pa varuhinja odzive, ki jih prejme, predstavi snovalcem programskih shem, tako urednikom in vodstvu kot članom Programskega sveta.

Glede konkretnega primera prenosa verske vsebine, ki jo izpostavljate, smo za pojasnila prosili urednika verskih oddaj na TV Slovenija, **Vida Stanovnika**, ki je pojasnil, da je prenos posvetitve novega škofa dosedanja praksa:

»TV Slovenija ob imenovanju škofa ordinarija po dosedanji praksi prenaša slovesnost posvečenja. Tako smo 30.5.2021 neposredno prenašali posvečenje celjskega škofa

Maksimilijana Matjaža, 26.4.2015 posvečenje mariborskega nadškofa Alojza Cvikla, 23.11.2014 posvečenje ljubljanskega nadškofa Stanislava Zoreta.«

Ob tem pojasnujemo, da so vse programske vsebine, tudi verske, vsako leto znova načrtovane v programski shemi radijskih in televizijskih programov, ki je zapisana v vsakoletnem Programsko-produkcijskem načrtu (PPN). Tega pripravijo uredniki in vodstvo, po usklajevanjih in razpravah in ga naposled v imenu javnosti potrди Programski svet, ki ga sestavlja 29 predstavnikov različnih inštitucij, civilne družbe itd. Če vas zanima Programsko-poslovni načrt za letos, si ga lahko pogledate na [povezavi](#). Poglavlje o televizijskih verskih vsebinah je na strani 47. Glede realizacije PPN-ja za letošnje leto je urednik Uredništva verskih oddaj **Vid Stanovnik** pojasnil:

»V Uredništvu verskih oddaj smo v letu 2021 pripravljali oddaje v skladu s sprejetim PPN.

Razlike v realizaciji so povezane z razglašeno epidemijo covid-19 v prvi polovici leta. Takrat je TV SLO v obdobju januar-maj vsak teden neposredno prenašala mašo iz mariborske stolnice. Realizirali smo 23 prenosov nedeljskih in prazničnih bogoslužij (načrtovano 8). Poleg tega smo v letu 2021 izvedli tri dodatne neposredne prenose bogoslužij: 19.6.2021 prenos s Srečanja bolnikov in invalidov na Brezjah; 30.5.2021 prenos posvetitve škofa Maksimilijana Matjaža; 26.9.2021 prenos posvetitve škofa Andreja Sajeta.«

Ker omenjate TV SLO 3 oz. parlamentarni program, vam podajamo splošno pojasnilo, da je ta program nastal na podlagi [Zakona o RTV](#), in sicer z namenom spremljanja parlamentarnega dogajanja (ZRTVS-1, čl. 3, druga alineja). Takšna je tudi zasnova programa, opisana v Programsko-produkcijskem načrtu. V PPN 2021 (str. 30 in 31) so poleg prenosov sej Državnega zbora, Državnega sveta, parlamentarnih teles in Evropskega parlamenta izrecno napovedani le še »povzetki, pogovori, informacije«, glede oddaj pa »dva pogovora na teden o temah, povezanih z delom slovenskega in Evropskega parlamenta«. V praksi se v parlamentarni program (TV SLO3) umeščajo še različne ponovitve, dnevnoinformativne oddaje s tolmačenjem za gluhe in – v času epidemije – tiskovne konference vlade, in sicer praviloma takrat, ko ni prenosov. Ta program torej ni namenjen predvajanju verskih vsebin.

Varuhinja razume, da imajo gledalci, poslušalci in bralci različne svetovne nazore, poglede in pričakovanja do javnega RTV servisa, kljub temu pa pričakuje spoštljivost v komunikaciji in meni, da se je treba vzdržati pri uporabi nespoštljivih oznak in besed.«

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Slovenska popevka in ostali festivali

Gledalec **N. R.** je imel več pomislekov glede izvedbe Slovenske popevke, hkrati pa tudi vprašanj o ostalih glasbenih festivalih v izvedbi in organizaciji TV Slovenija.

»Živim za slovensko zabavno glasbo, nacionalka bi morala biti steber in motor te glasbe, a je letos postala njen eksekutor. Z Emo, MMS in zdaj s Popevko. Kdo so odgovorni ljudje? Kdo se odloča? To je preseglo vse meje. Na popevki popolnoma neumestno vodenje, žaljivo, nerazumljiv tekst, omaluzavajoče. Sprašujem, ali je res v ekipi organizatorjev popevke menedžerka (ene od izvajalk)? Ki je vedela koliko glasov je treba za zmago? Kdo je menedžerka in kakšna ji je funkcija na RTV? Prosim objavite število telefonskih glasov za vse pesmi, menda je bilo dovolj nekaj deset glasov? Lahko objavite seznam zavrnenih skladb. To imajo ljudje pravico zvedet kdo ni mogel peti, izbor je bil namreč strašen.

Med glasbeniki vsi vedo, da je bil (eden od izvajalcev) izločen zaradi plagiata. Kdo je to odločil? Kako da ni tega ugotovila komisija že prej? So člani komisije izobraženi in razgledani v glasbi? Take popevke kjer je vse prirejeno ne rabi nihče. Isto je bilo na MMS. Kdo je RTV zastopal v komisiji? Glasbeniki vemo, da je komisija na podlagi glasov od radijev zbijala točke (eni od izvajalk), ki ni smela zmagati. Je to pošteno? Še en prirejen festival. Kdo je v imenu RTV tam glasoval in sodeloval v imenu gledalcev pri korupciji? Kdo so uredniki? Na njih je treba izvajati pritisk in jih zamenjati saj uničujejo slovensko glasbo. Zmagovalke MMS ni slišati nikjer. Je to vaš cilj? Zmagovalna Slovenska popevka ne bo predvajana nikjer, morda koristi menedžerki ki trži njene nastope.

Ali je urednik vseh festivalov res ista oseba? Gospod Radić? Z vsem spoštovanjem - kakšne so njegove kvalifikacije, reference, izobrazba? S kom se posvetuje in od koga dobi žegen za sramotne odločitve? Menda se je on odločil poslati (letošnje izvajalko) na Evrosong čeprav je bilo že lani jasno da tam nima mesta! A vseeno, koliko denarja je bilo vrženega stran za najslabši rezultat vseh časov in komad, ki ga nikjer nismo slišali. Slovenski glasbeniki znajo bolje.«

Pojasnilo odgovornega urednika RP TV SLO **Vanje Vardjana**:

»Hvala za posredovano mnenje. Glede vodenja letošnje Popevke smo sicer dobili večinoma pohvale, a tudi vaše mnenje šteje in ga sprejemamo.

Glede glasbenih festivalov na TV Slovenija pa vam posredujemo sledeče pojasnilo.

Razvedrilni program TV SLO v okviru svojih programskih dejavnosti sodeluje ali organizira tri festivale tako imenovane zabavne glasbe, gre za festivale EMA, Popevka in Melodije morja in sonca.

Oblika sodelovanja RP TV SLO pri teh treh festivalih:

- Pri EMI je RP TV SLO izključni organizator in izvajalec projekta.
- Pri Popevki RP TV SLO izpelje festival v sodelovanju z glasbeno produkcijo RTV Slovenija, pri čemer je vloga RP TV SLO izključno televizijska, vloga Glasbene produkcije pa glasbena.

- Na Melodijah morja in sonca je RP TV SLO zadolžen zgolj za prenos festivala.

Ob tem izpostavljamo, da RP TV SLO pri festivalih Popevka in EMA predlaga člane obeh komisij, ki jih, če se s predlogi strinja, potrdi generalni direktor RTV Slovenija.

Na Popevki so od notranjih predstavnikov člani komisij predstavniki Glasbene produkcije, Prvega programa Radia Slovenija in ZKP, slednji zaradi tega, ker pripravi glasbeno izdajo skladb s festivala. RP TV SLO večinoma imenuje le enega svojega predstavnika, ki skrbi tudi za to, da so izbrane skladbe in izvajalci zanimivi gledalstvu TV Slovenija. A njihov glas je vedno manjšinski. Nepisano pravilo je tudi, da sta eden ali dva člana komisij tudi zmagovalec-ka (izvajalec, avtor) preteklega festivala. Festivala Popevka leta 2015 ni bilo.

Na EMI RP TV SLO predlaga člane komisij pri čemer je eden od kriterijev pretekli uspehi na Emi, Evroviziji ter kakovost, priljubljenost in ugled na slovenski glasbeni sceni. V komisije imenujemo tudi predstavnike naših notranjih programov ali služb, ki delujejo na področju glasbe (Val 202, Prvi program RAS, ZKP), program velikokrat tudi imenuje lastnega predstavnika v komisije (ne pa zmeraj), saj je EMA glasbeno-televizijski spektakl. Torej celo na festivalu EMA, ki ga v celoti organizira in izpelje RP TV SLO, naš program nima večinske vloge pri odločanju komisij.

Na MMS-u RP TV SLO imenuje v sedemčlansko predseleksijsko komisijo le enega predstavnika, enako velja za strokovno komisijo na festivalu. Torej je vpliv RP TV SLO na izide tega festivala manjšinski.

Na to, kako glasujejo ob spremljanju vseh treh festivalov po telefonu gledalci, v RP TV SLO nimamo vpliva.

Glede g. Radiča kot urednika projekta EMA in zadnjih dveh festivalov MMS ter zadnje Popevke (urednikovanje je prevzel, ker je kolegica, ki sicer urejuje festival, težje zbolela) pa lahko sporočim, da se je njegovo delo na projektu EMA - Pesem Evrovizije izkazalo za uspešno. Televizijske izvedbe EME so deležne pohvale strokovne javnosti, tudi gledanosti so dobre, še dodatni dokaz njegovega dobrega dela pa so uvrstitve naših predstavnikov v finale Pesmi Evrovizije. V zadnjih desetih letih so se predstavniki Slovenije 5-krat uvrstili v finale in smo s tem na primer prekosili naše sosede Hrvate, ki jih mnogi v Sloveniji častijo kot pomembno glasbeno nacijo.

Vaše navedbe o domnevni vključenosti menedžerke Raiven v dogajanje na Popevki ne držijo.

Na to, kakšne skladbe so v programski ponudbi radijskih postaj "naše hiše" ali drugih radijskih postaj, pa v RP TV SLO nimamo vpliva.«

Varuhinja je pritožnika opozorila na neprimernost neargumentiranih namigov in osebnih diskvalifikacij v njegovem odzivu.

IV. SPLOŠNO

Operater zaklenil film tedna!

Gledalka **S. Š.** je opozorila, da si občinstvo, ki program TV Slovenija spremlja prek operaterja Telemach, ni moglo ogledati filma Pokličí mami (TV SLO 1, 8. 9.), saj je bil zaklenjen za ogled, s pripisom: starševski nadzor.

»Včeraj ste imeli ob 20 uri, ko bi naj predvajali švedski film «Pokličí mami» zaklenjen program oziroma »Starševski nadzor«, ne da bi vsaj napisali ,da je film zaradi prizorov ni primeren , sicer ne vem za koga. Smatram, da je to nedopustno. Kdo je tisti, ki je odredil, da se program zaklene. Če pa je bil film res tako neprimeren, zakaj ste ga sploh ob tem času želeli predvajati.

Če je to postala praksa, potem tudi zaklenite program, ko predvajate vojne grozote (Afganistan) ali streljanja in pobijanja.«

Varuhinja je v daljši korespondenci z gledalko pridobila podatke, ki so pristojnim službam TV Slovenija omogočile preverjanje, kaj se je zgodilo, saj TV Slovenija vsebin, ki niso primerne za otroke, ne zaklepa, ampak jih ustrezno označuje. Urednica spletnih oddaj TV Slovenija **Barbara Brezavšček Stegeman** je pridobila odgovor operaterja, ki je potrdil, da je bila napaka na Telemachovi strani. Iz odgovora predstavnika operaterja:

»Opravičujemo se vam za nastalo nevšečnost. Zadevo sem preveril na našem EON boxu in res je bila vsebina nastavljena kot primerna zgolj za gledalce starejše od 18. leta starosti. Preveril sem vse XML datoteke, ki nam jih pripravlja naš EPG dobavitelj. Pri postavki za starševsko zaščito je oznaka, da film ni primeren za mlajše od 18. leta starosti. Stopil sem v stik z našim EPG dobaviteljem in jih prosil, da mi povedo, zakaj oz. kako je do česa takega lahko prišlo.

Ko bom prejel odgovor, vam bom upam da lahko postregel še s kakšno informacijo. Še enkrat pa se opravičujem za napako, ki je bila kot vse kaže storjena izključno z naše strani.«

Varuhinja je gledalki posredovala pojasnilo operaterja in se ji zahvalila za opozorilo, saj brez tega morda niti vedeli ne bi, da se je za del publike RTV Slovenija zgodila ta neprijetnost. Glede načina označevanja vsebin je gledalki posredovala povezavo na članek na varuhovi spletni strani o označevanju filmov glede na starostno primernost ([Pozor: oddaja ni primerna za otroke in mladostnike!](#)) Iz odgovora:

»Kot boste lahko prebrali, Zakon o medijih zavezuje medije v Sloveniji in ne operaterjev. Operaterji pa so dolžni skrbeti za vsebine tujih televizij, ki jih uvrščajo v shemo. Uredništvo TV Slovenija je v konkretnem primeru pravilno označilo film, Telemach pa je naredil napako.

Je pa seveda zanimivo – in o tem govori članek na povezavi – kako različni so načini označevanj in omejitev v različnih državah.«

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Oglas ali vsebina?

Poslušalec **I. P. B.** je opozoril na prispevek v Drugi jutranji kroniki, 7. septembra; po njegovem mnenju je vseboval prikrito oglaševanje.

»Včeraj, 07.09.2021 ob 07:07:?, to je med oddajo Jutranja kronika na Valu 202, sem slišal prispevek, ki je z vsebino izkazal namen reklame špekulantskega vlaganja sredstev v vrednostne papirje. Pri špekulacijah se jih večina 'opeče', sicer ne bi bilo peščice obogatenih. Zavajajoče reklame med resnimi poročili ne spadajo v program javnega medija.«

Varuhinja je pojasnila, da vsebina ni bila zavajajoča in ni bila oglas:

»Konkretna programska vsebina je bil novinarska predstavitev možnosti, priložnosti in nevarnosti vlaganja v čezmejne alternativne sklade, in sicer v kontekstu prenosa evropske direktive, povezane s čezmejnimi trženjem alternativnih investicijskih skladov v slovenski pravni red. Strinjam se, da je pri ravnanju z denarjem potrebna finančna pismenost. Pojasnujem še, da so oglasne vsebine v elektronskih medijih vedno označene in niso nikoli del informativnih vsebin.«

Pritožnik se z odgovorom ni strinjal.

Besedna artilerija: več dilem

Poslušalec **Ž. B.** je opozoril na rubriko oddaje Radio Gaga Besedna artilerija. Povod sta bili objavi v oddajah 10. in 17. septembra: v prvem primeru je poslušalca zmotilo, ker je avtor promoviral dogodek, ki ga je sam vodil, v drugem primeru pa nekritično predstavljanje politika.

»Je to namen javnega servisa? Kje je tu javni interes? Kakšen žanr je to? Rubrika, ki je enkrat komentar, drugič poročilo, tretjič zmes vsega? Je to rubrika, ki presega žanrske omejitve in je dovoljeno vse? Zakaj je dovoljeno vse? Je to dovoljeno le nekaterim posameznikom? Zakaj? To so vprašanja, ki se odpirajo meni ob ogledu takšnih vsebin, ... in delim mnenja, da se s takšnimi vsebinami dela veliko škodo javnemu mediju in programu.«

Odgovornega urednika Prvega **Danijela Posleka** je varuhinja prosila za uredniško pojasnilo o žanru in zasnovi rubrike, ki je predmet odziva ter uredniško mnenje o obeh prispevkih; pri prvem jo je zanimalo stališče do ev. konflikta interesov in prikritega oglaševanja, pri drugem

pa stališče do ustreznosti fokusa, konteksta ter načela nepristranskosti in kritične distance. Odgovorni urednik je odgovoril:

»Poudarjam, da je rubrika Besedna artilerija (znotraj satirične oddaje Radio Gaga) zasnovana kot rubrika, ki obravnava resne družbene teme, politiko in kulturo. Je nekakšen »antipod« humorni oddaji, del katere je, poslušalke in poslušalce pa s svojo neposrednostjo in tudi izzivalnostjo napeljuje h kritičnemu premisleku sveta okoli sebe.

Lahko se strinjam oceno, da je morebiti premalo poudarjena ločnica med satirično oddajo in Besedno artilerijo, ki ne temelji na satiri in humorju ampak na dejstvih oziroma orisih sveta okoli nas.

Glede promocije knjige v tej rubriki menim, da je bilo premalo jasno poudarjeno zakaj je avtor rubrike to knjigo sploh izpostavil, predvsem pa ni bilo primerno, da je na nek način oglaševal dogodek, ki ga je sam povezoval. Na to sem avtorja rubrike tudi opozoril.

Prav tako sem avtorja opozoril na koncept prispevka o ministru Andrijaniču. Nekritično povzemanje biografskih dosežkov tudi v tem primeru ni imelo jasnega namena.

Da bi se v prihodnje tovrstnim nedoslednostim izognili bomo nekoliko spremenili notranje produkcijske procese in usklajevanja.«

Ker je avtor radijske rubrike zaposlen v televizijskem Informativnem programu, je varuhinja urednico **Manico J. Ambrožič** vprašala, ali je bilo glede angažmaja novinarja v različnih medijih in žanrih spoštovano načelo posvetovanja z uredniki, saj bi lahko prišlo do konflikta interesov, če bi delo pri enem uredništvu sprožalo dvom o kredibilnosti v drugem uredništvu. Odgovorna urednica je odgovorila:

»Kolega me je obvestil o sodelovanju z Radiem Slovenija oziroma s kolegi, ki pripravljajo oddajo Radio Ga Ga, o podrobnostih njegovih delovnih obveznosti na Radiu Slovenija pa nisem obveščena.«

Varuhinja je v odgovoru poslušalcu zapisala, da sta urednika po njenem mnenju na dileme odgovorila ustrezno, v okviru pristojnosti in obsega obravnave ter na način, ki napoveduje, da se tovrstna praksa ne bo nadaljevala (ponovila):

»Menim, da je bil s tem tudi dosežen namen varuhovih obravnav: da se prek odzivov in varuhove moderacije opozori na nedoslednosti, napake in spodrsrljaje v programih ter prispeva k izboljšavam.«

II. VAL 202

Covid-19: pohvaljen Vroči mikrofon

Varuhinja je prejela več pohval za oddaje Vroči mikrofon o covidu, največ za oddajo 28. septembra, v kateri je novinarka in voditeljica Jana Vidic gostila vodjo vladne svetovalne skupine za covid-19 Matejo Logar in ji zastavljala vprašanja o cepljenju in pogoju PC za državne uslužbence.

»...iskreno se zahvaljujem za današnji odličen prispevek oz intervju z Matejo Logar. Hvala, ker sprašujete, ne popuščate in dvomite! Bil je že skrajni čas in v res veliko veselje mi je bilo poslušati posnetek, ker je nekaj povsem svežega v prostoru, kjer so novinarji povsem nehali dvomiti, zastavljati prodorna vprašanja in se spraševati o smiselnosti slišanege. Vprašanj je vendarle veliko, odgovorov pa ni.

Vesela sem, da te teme končno pronicajo tudi v slovenski novinarski prostor. Prepričana sem, da bi moralo biti takih prispevkov, kjer prevprašujemo ukrepe in odločitve, ki niso v skladu ne z ustavo in ne s svetovnimi priporočili, več, zato upam, da jim boste v vašem mediju namenili še več časa in prostora! Poslušalci vašega radia si zaslužimo prodorne prispevke, ne zgolj vedno hipnotiziranega prikimavanja vsemu, tudi žaljenju in poniževanju s strani vladajočih.« **(U. R.)**

»Kar precej spremljam vse medije in zadnje čase sem opažala zelo velik upad kvalitete novinarskega dela, zmožnosti postavljanja in spraševanja kritičnih vprašanj in analiziranja situacije, zlasti te, ki se nam dogaja zadnje leto in pol. Zadnji dve oddaji Vroči mikrofon, ki sta avtorstvo novinarke Jane Vidic, pa izstopata iz tega povprečja, po tehtno, razumsko, analitično zastavljenih vprašanjih in osvežujoče je, da se novinar ne zadovolji več z pavšalnim odgovorom, ki po možnosti sploh obide bistvo vprašanja, temveč se ga. Jana Vidic posluhuje podvprašanj in je razvidno, da se trudi najti odgovore za vse svoje poslušalce. Vse te stvari, ki se jih sprašujemo ljudje tudi sicer, je zelo osvežujoče slišati tudi v živo preko etra.

Sama se ne opredeljujem v nobeno smer, mi je bilo pa boleče opazovati toliko neodgovorjenih vprašanj in tak upad kvalitete novinarskega dela. Razumem, da so okoliščine zahtevne, pa vendar. Ta prispevek pa je prinesel svežino, je novinarsko delo kot se spodobi, vse pohvale vredno in lepo prosim, če se pohvale prenesejo ge. Vidic in njenim nadrejenim.« **(K. G.)**

»V letu in pol, v času covida skorajda ni prispevka na javnem mediju, ki bi zastopal strokovno in argumentirano mnenje, ki bi bilo drugačno od vladne strokovne skupine. V tej zvezi vsa pohvala novinarki Jani Vidic, ki si je že v dveh oddajah Vroči mikrofon "drznila" dr Logarjevi zastaviti in vztrajati na vprašanjih glede odlokov in ukrepov, ki so nelogični, skregani z zdravo pametjo in so namenjeni zgolj podrejanju

in maltretiranju ljudi. Vsaj tako občuti veliko ljudi, še posebno, ker ni nobenih drugih prepričljivih soočanj na javnih medijih.« (T. P. G.)

»Zelo kratka bom... Iskrene pohvale za na žalost v tem času zelo redko korektno novinarsko delo s postavljanjem ustreznih, pa čeprav nevšečnih vprašanj s strani Jane Vidic! Čas je, da se v znanost vrne najprej dvom, ki je osnovni postulat znanosti ter v družbo zdrav razum in človečnost!« (U. P.)

»... na tem mestu izražam, prvenstveno, pohvalo novinarki Jani Vidic, ki je v zadnjem letu praktično edina med novinarji javne RTV, pa tudi širše, skoraj celotnega slovenskega ne-underground medijskega prostora, ki si upa zastaviti vprašanje, ki bi ga rad zastavil marsikdo med nami, in vztraja pri čakanju na odgovor, ne glede na to, kako od boga poklican se sam sebi zdi sogovornik. Pravice gledalcev in poslušalcev do resničnih, objektivnih informacij še nikoli v zadnjih 50 letih po mojem mnenju niso bile tako ogrožene in kršene, kot so v tem času, in upam, da se zavedate razlike med NOVINARJEM in pisunčkom, ki obvlada google translate in prepisovanje.« (H. O.)

Varuhinja je pohvale posredovala uredništvu. Primer odgovora **varuhinje**:

»Iz oddaj, ki sem jih poslušala tudi sama, sem izluščila odgovore na številne dileme, ki se mi kot državljanke zastavljajo v zvezi z ukrepi. Ker poklicno gledam, poslušam in berem številne vsebine RTV-medija, lahko povem, da je v okviru javnega medijskega servisa še veliko prav tako koristnih, zanimivih, poglobljenih oddaj, ki osvetljujejo posamezne segmente epidemije.

Pomembo je poudariti, da novinarjeva naloga ni, da izraža svoje mnenje, zastopa stališče kogar koli ali se postavlja na katero koli stran. Novinarjeva naloga je, da sprašuje v imenu javnosti, da se na spraševanje vsebinsko pripravi ter z vprašanji in podvprašanji doseže razmejitev javnopomembnih dilem, da si o tematiki občinstvo samo ustvari mnenje.

Menim, da sta bili oddaji, ki ju omenjate, tipičen primer kakovostnega informativnega pogovora.

V konkretnem primeru je sicer treba dodati še, da strokovna skupna ne sprejema odlokov in ukrepov, ampak svetuje vladi glede odlokov in ukrepov. Vlada te nasvete upošteva ali pa tudi ne.«

Zadeva je povezana s poglavjem *Covid-19, cepljenje in ukrepi zoper epidemijo* na str. 44.

Globalna vas: namesto o Kitajski o Sloveniji

Dva poslušalca sta pisala glede oddaje Globalna vas, 23. septembra, v kateri je Slovenec, ki živi na Kitajskem, pripovedoval o kitajski strategiji v boju z epidemijo in življenju v covidnih časih v tej državi. Poslušalca je zmotil voditeljev uvod, posvečen ukrepom v Sloveniji.

»... danes, 23.9.2021 ob 8.15 na VAL202, je bila oddaja o kitajskih ukrepih na epidemijo, po oddaji je bil komentar voditelja, v katerem je izredno pristransko in žaljivo opisal razmere v Sloveniji in ukrepe vlade ocenil zelo nesramno in lažnivo. Prosim, poslušajte komentar in mi povejte, kako je mogoče, da se v eter spusti kaj tako nesramnega.

Za večino plačnikov RTV prispevka je bilo to žaljivo in kratenje pravice do uravnoteženega poročanja. Če se bo taka praksa nadaljevala, bo treba ustanoviti iniciativo za ukinitve plačevanja RTV prispevka in se poslužiti pravnih sredstev za preprečitev takih zlorab javnih medijev.« (J. K.)

»Kot večna zagovornica programov RtvS in zvesta poslušalka Vala202 sem vedno bolj razočarana nad javno politično angažiranostjo nekaterih novinarjev, ki se za javni servis vsekakor ne spodobijo. V konkretnem primeru se je gospod Peček vsevedno odločil javno obelodaniti, kdo je v naši državi krivec za razmere na področju Covid krize v državi. Kot zaposleni v zdravstvu, je prva stvar, ki mi je ob tem padla na pamet bila: "Kdo si ti, da lahko sodiš?" V zadnjem letu me je v medijih zmotilo ogromno stvari, od negiranja pomena nošnje mask, novic, da respiratorjev ne potrebujemo in da stojijo v skladiščih, malodane podžiganja k protestom proti ukrepom, blatenja imen strokovnjakov, objavljanja in potenciranja skoraj vsakega primera zelo redkih neželenih učinkov cepiva in še bi lahko naštevala. Skratka naredilo se je to, česar izobraženi novinarji vsekakor ne bi smeli dopustiti - mešanje zdravstvene krize in politike. Javni mediji še toliko bolj ne bi smeli delovati politično - ne za vlado in ne proti njej, tega mislim, da se tudi vi dobro zavedate. Prosim, da se v nadaljnje vsi vaši novinarji obnašajo bolj profesionalno in v svoj nastop v etru ne vnašajo svoje politične pripadnosti, drugače se bojim, da bo vaš program kmalu na nivoju Nove24 in podobnih medijev, česar pa mislim, da si res ne želi nihče. Morda si bi lahko za zgled vzeli kolega gospoda Šaleharja - inteligentno, (samo)spraševanja polno, kritično, objektivno razmišljanje.« (U. M.)

Odgovorni urednik Vala 202 **Nejc Jemec** je o tem zapisal:

»Voditelj je pojasnil, zakaj v objavljenem intervjuju z gostom nista primerjala situacije med Kitajsko in Slovenijo, kar je, sploh glede na aktualnost t.i. covidnih ukrepov, pogosta praksa četrtkove jutranje oddaje Globalna vas. Pojasnilo je razširil s kratkim mnenjskim zapikom o »verjetno poglavitnemu vzroku«, ne torej nujno poglavitnem, nikakor pa ne edinem za razmere v naši državi. Pri tem se je oprl na javno večkrat izpostavljene podatke. Po številkah Evropskega centra za obvladovanje in preprečevanje bolezni je imela Slovenija najslabšo epidemiološko sliko v celotni EU; vladni ukrepi, sodeč po javnih izjavah samih članov strokovne svetovalne skupine za covid-19, pogosto ne temeljijo na predlogih stroke; raziskave javnega mnenja (denimo septembrska Mediana) kažejo, da vlado podpira manj kot tretjina vprašanih itd. Drži, da je bil voditelj do razmer kritičen, kar pa ne pomeni, da je bil pri tem

»žaljiv«, »nesramen«, niti ne »izredno pristranski«, tudi ni izražal svoje »politične pripadnosti«. Povedano v kratki mnenjski intervenci je oprto na javno objavljene podatke in izjave.«

Varuhinja je dodala:

»Glede očitkov, navedenih v vašem odzivu, urednikovemu pojasnilu nimam česa dodati. Zapišem lahko le še splošno pojasnilo, da bi bilo od voditeljev pogovornih oddaj (radijskih, televizijskih, spletnih) neupravičeno pričakovati, da bi v pogovorih opravljali zgolj vlogo mikrofona ali zastavljavca tehničnih vprašanj. Pogovor je že po naravi žanra subjektiven, zato ni združljiv s popolno nevtralnostjo. Pomembno pa je, da voditeljeva vprašanja izražajo poučenost o vsebini in da se v izgovorjenem jasno razločijo dejstva in komentarji.

O poklicnih in etičnih pravilih žanra intervju sem že velikokrat pisala, obširneje v [poročilu za avgust](#), str. 6 oz. 56. Več o tem si lahko preberete tudi v članku, ki je dostopen na tej povezavi: <https://www.rtv slo.si/varuh/aktualno/zadrega-zanra-intervju/594240>.

Tudi mnenjska intervencija, ki v kratkem časovnem oknu posnema komentar in je posebnost radijskega vodenelega programa, ima svoja pravila in omejitve. Bistveno pravilo je, da se poudarek utemelji na dejstvih. Več o tem si lahko preberete na naslednjih povezavah: [poročilo za julij](#), str. 21, [poročilo za april](#) str. 24 in [poročilo za maj](#) str. 26.

Uredništvu bom priporočila vnovično branje dosedanjih ugotovitev in priporočil glede žanra intervju in mnenjske intervence.

Na koncu dodajam splošno pojasnilo, da RTV-prispevka ne plačujemo za poslušanje posameznega radijskega prispevka, gledanje posameznega televizijskega programa, branje posameznega spletnega članka, spremljanje posameznega podkasta, uporabo posamezne RTV-storitve itd., ampak kot prispevek za celoto programov in storitev javnega medijskega servisa. Več o tem si lahko preberete na tej povezavi: <https://www.rtv slo.si/rtv/kdo-smo>.«

MMC

I. NOVINARSKÉ VSEBINE

Neprimerna fotografija ministra?

Bralka **C. E.** je pisala zaradi izbora fotografije notranjega ministra Hojsa, s katero je bil opremljen članke z naslovom Evropski parlamentarci kritizirali Hojsa zaradi izjave članic EU-ja o Afganistanu.

»Novica je opremljena s povsem neprimerno fotografijo ministra. Minister je fotografiran v trenutku, ko gleda nazaj in ni bil pripravljen na fotografiranje. S

človeškega vidika je žaljivo, da se uporabi takšna fotografija, s stališča RTV pa povsem neprofesionalno.

Ne verjamem, da RTV nima nobene bolj profesionalno posnete fotografije notranjega ministra. Prosim za pojasnilo, zakaj se je takšna fotografija uporabila v novici, saj tudi kraj nastanka fotografije (Brdo) ni povezan s krajem, ki ga novica omenja (Evropski parlament).«

Odgovor urednice Uredništva za nove medije **Kaje Jakopič**:

»Fotografija, ki se uporabniku zdi neprimerna, je fotografija priznane foto agencije Bobo, na katero smo naročeni. Objavili so jo na svojem spletnem servisu in jo ponudili svojim naročnikom. Sklepamo lahko torej, da je v skladu z vsemi profesionalnimi standardi, ki veljajo za področje fotografije. Kolegi so to fotografijo uporabili zato, ker je bila v tistem trenutku edina dostopna za objavo, na kateri je bil slovenski notranji minister in znak našega predsedovanja, kar vse skupaj tudi vizualno »ilustrira« vsebino novice, v kateri je bila fotografija objavljena. Fotografij s samega dogodka v trenutku objave ni bila na voljo.

Zelo pogosto se zgodi, da so fotografije z dogodka na voljo precej kasneje kot informacija, ki jo povzamemo v članku. V tem primeru je bilo tako, zato se potem, novico vizualno opremi s »simbolično« fotografijo. Tudi sicer so objave fotografij na straneh EU-ja in Slo predsedovanja objavljene z zamudo, zato se poslužujemo fotografij foto agencij, na katere smo naročeni.«

Pojasnilo **varuhinje**:

»Teško bi se strinjala, da bi bila fotografija sama po sebi neprimerna ali žaljiva, saj je bila posneta na javnem kraju, z ministrovo vednostjo, njen avtor pa je tudi eden največjih in najbolj nagrajevanih slovenskih poklicnih fotoreporterjev. Povsem pa se strinjam, da je izbor slikovnega gradiva tudi stvar vsakokratnega konteksta oz. da vsaka fotografija ni primerna za vsako priložnost. Fotografski objektiv je v konkretnem primeru ministra ujel v izrazito neformalni pozi in ne v času ministrskega nastopa ali uradnega dela kakšnega od srečanj, povezanega s predsedovanjem – pa najsi bo na Brdu ali v Bruslju ali kje drugje.

Zato sem uredništvu predlagala, da vsaj v času slovenskega predsedovanja poskusi najti rešitev za promptnejše pridobivanje slikovnega gradiva EP oz. EU, in da si za namene simbolične ali ilustrativne uporabe gradiva ustvari ustrezen fotografski arhiv – če to dopuščajo avtorske pravice EP oz. slovenskega predsedovanja.

Omenjam še, da uporabo arhivskega gradiva v simbolni/ilustrativni namen opredeljujejo Poklicna merila in načela novinarske etike RTV Slovenija, v [tč. 9.10.1](#) in odsvetujejo takšno uporabo gradiv, ki bi lahko prispevala k zmedi ali napačnemu razumevanju. Določilo se sicer primarno nanaša na TV-posnetke oz. TV-produkcijo,

vendar menim, da je kot smernica uporabno tudi za izbor oz, označevanje fotografskega gradiva v opremi spletnih objav.«

Epidemija: o virih, dejstvih, avtorjih

V odzivih glede poročanja o različnih vidikih epidemije so bili večkrat omenjeni tudi spletni članki, običajno v kontekstu virov, ki jih uporabijo novinarji pri poročanju o posameznem vidiku epidemije, izboru zornega kota, preverjanja dejstev itd. Varuhinja je pripombe vključila v razmislek in priporočila za poročanje o epidemiji (gl. **PRILOGO** na str. 51) ter pošiljateljem posredovala povezavo na poročilo ([Pogovorimo se o covidu in vlogi RTV](#)).

II. UPORABNIŠKE VSEBINE

Komentiranje na spletnem mestu rtv slo.si

Varuhinja je prejela 9 uporabniških pritožb glede moderiranja komentarjev na rtv slo.si. Večino je zanimalo, zakaj je bil njihov komentar izbrisan oz. ni bil objavljen. Varuhinja je pritožnikom posredovala standardno pojasnilo s povezavo na [veljavni kodeks](#) s pogoji uporabe in jim v branje predlagala rubriko s pogostimi vprašanji in odgovori.

Ugašanje portala Moj splet, drugič

Vodja Multimedijskega centra **Anže Ančimer** je varuhinjo obvestil, da so 30. septembra – v skladu z napovedjo – ugasnili portal Moj splet. Do konca leta bo uporabnikom še omogočen izvoz blogov in slik. Ko to uporabniki zahtevajo, dobijo na e-pošto povezavo do njihove vsebine. Do 6. oktobra je povezavo zahtevalo 15 uporabnikov, varuhinja pa ni prejela nobenega odziva na to temo.

Več o ugašanju portala Moj splet je v [avgustovskem poročilu](#), str. 42.

III. STORITVE

RTV 4D: naslov ne ustreza vsebini

Uporabnica portala RTV 4D **B. Č.** je opozorila, da je naslov avdio-video prispevka »Protesti mladih za boj proti podnebnim spremembam«, ki vsebuje odlomek iz Odmevov, zavajajoč:

»...glede na naslov prispevka, sem pričakovala štiri minutno razpravo o podnebnih spremembah, deležna pa sem bila razprave o nemškem predvolilnem dogajanju. To je najmanj zavajajoče, če že ne neetično.«

Varuhinja je na nelogičnost opozorila MMC, kjer pripravijo izrezke iz posameznih TV-oddaj za spletno objavo, saj so v AV izrezek, o katerem je pisala gledalka, dejansko uvrstili dve nepovezani vsebini, o protestih mladih proti podnebnim spremembam in o predvolilnem dogajanju v Nemčiji. Napaka je bila popravljena.

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Jezikovne napake v dokumentarnem filmu

Gledalka **D. N.** je opozorila na jezikovne napake pri izgovarjanju tujih lastnih imen v televizijskem dokumentarnem filmu Lucy Worsley: Skrivnosti kraljevih palač.

»Odličen dokumentarec, ki ga je malo kvarilo sicer odlično branje radijske napovedovalke. Omenila je, da je bil Tower zapor nacističnega zločinca Rudolfa "Hesseja". To ni Herman Hesse, to je Rudolf Hess, torej je bil zapor Rudolfa Hessa. Hamptonsko palačo je ves čas omenjala z a-jem, kot bi bila Humptonska palača. Zakaj takšna površnost, ni jasno.«

Glede Rudolfa Hessa je odgovorila vodja Službe za prevajanje in lektoriranje TV Slovenija **Barbara Müller**:

»Prevajalka mi je sporočila, da je bila pri Hessu pomota, lektorica pa ravno zaradi bolj znanega Hesseja ni opazila zamenjave priimka. Gledalki se zahvaljujemo za opozorilo. Za napako se opravičujemo in bomo v prihodnje še bolj pozorni in se bomo trudili, da bi bilo napak čim manj.«

Varuhinja je preverila še, kako je z izgovorom imena britanske kraljeve palače Hampton Court. Vodja fonetične službe Radia Slovenija **Suzana Köstner** je odgovorila:

»Gledalka ima prav, pravilen izgovor je /hêmpton, hêmptonska/ palača.« Kot je pojasnila, tak izgovor navajajo BBC-jev izgovorni slovar, Longmanov slovar in Dudnov izgovorni slovar, slovenski pravopis pa imena ne vsebuje.

Na napako je varuhinja opozorila bralko slovenskega besedila in urednico uredništva tujih programov TV Slovenija **Neli Vozelj Aberšek**. Verjame, da bodo obe napaki, če bodo oddajo ponavljali, ustrezno popravili.

II. TEHNIČNE ZADEVE

Zvočna slika džezovskega koncerta

Gledalec **D. P.** je pisal glede kakovosti zvoka na TV Slovenija in kot problematično izpostavil zvočno sliko koncerta, ki je bil predvajan 16. septembra na TV SLO2. Menil je, da so zanjo odgovorni televizijski tonski mojstri in da se radijski »tonski tehniki bolj potrudijo«.

»Na začetku se npr. kitare sploh ne sliši, potem je bila tudi pri solo vložkih močno pretiha. Saksofoni so imeli čuden zvok, celotna dinamika posnetka močno zmanjšana, kot da je speljan končni zvok preko kompresorja dinamike.

Od znanca sem izvedel, da gre sicer signal zvoka iz vaših glasbenih studijev preko limiterjev, ki (za vsak slučaj, da ne pride do popačenja) močno ubijejo dinamiko zvoka. Seveda je najudobneje za tonskega tehnika, da postavi reglerje za posamezne inštrumente na minimum in potem gotovo ne pride do mikrofonijske in/ali popačenja. Ampak, zaboga, zlasti pri glasbenih oddajah se tako ne sme delati! Naj se izvajalci še tako trudijo, na koncu gledalec poslušča zvočno skrapucalo! Na Radiu se očitno tonski tehniki mnogo bolj potrudijo, saj je zvok skoraj vedno b. p.«

Varuhinja je o zadevi seznanila vodji radijske in televizijske produkcijske enote in prosila za skupen oz. usklajen odziv. Odgovoril je **Janez Ravnikar**, radijski projektni inženir specialist:

»Gledalec sicer problematizira kvaliteto zvoka glasbenih oddaj na TVS na splošno, vendar, ker je konkretiziral le en projekt, je tudi odgovor osredotočen na ta omenjeni projekt.

Koncert Moonlight Sky z Big Bandom RTV Slovenija, ki je bil predvajan 16. 9. na 2. programu TV Slovenija, je bil posnet 4. junija v studiu 1 Televizije Slovenija. Tonsko je koncert izvedla ekipa Radijske produkcije z radijskim reportažnim vozilom.

Po pritožbi gledalca o slabem zvoku koncerta je bila oddaja v celoti poslušana s strani treh mojstrov zvoka radijske produkcije, vključno z mojstrom, ki je posnel omenjeni koncert. Pozornost je bila usmerjena predvsem na morebitne tehnične nepravilnosti, dinamiko zvoka, prezenco in splošno zvočno sliko kot celoto. Poslušalo se je dva posnetka in sicer posnetek, ki je bil narejen v radijskem reportažnem vozilu neposredno med snemanjem, in posnetek, ki je šel v predvajanje in je objavljen tudi na portalu 4D. Bistvenega odstopanja med obema posnetkoma ni bilo zaznati, kar izključuje dodatne posege v samo zvočno sliko po končani produkciji. Med poslušanjem prav tako ni bilo zaznati kakršnihkoli nepravilnosti v posnetku in je bil posnetek ocenjen kot korekten, celo zelo dober.

Kitara, ki jo omenja gledalec in ni bila slišana na začetku, ni bila del koncerta, ampak glasbena podlaga pri uvodni špici, ki je bila dodana pri montaži.

Dinamika koncerta, izpostavljenost in barva posameznih inštrumentov so odvisni predvsem od aranžmaja skladbe, kateremu mora tonski mojster slediti. Kljub temu, da je že predhodno bil mojster zvoka deležen pohvale za produkcijo zvoka tega koncerta s strani dirigenta in aranžerja, je bil dirigent zaprosen za dodatno mnenje glede te pritožbe in je še enkrat ponovil, da je bila zvočna slika koncerta odlična. Bolj kompetentnega mnenja, kot je mnenje dirigenta in aranžerja, verjetno ni. Zgrešenih navedb gledalca, kako naj bi se delala produkcija tona, ni smiselno komentirati.

Če je bil pri gledalcu dejansko nekorekten zvok koncerta, je razlog lahko v nastavitvah tona na TV sprejemniku ali pri kabelskemu oz. IPTV ponudniku. Na to RTV nima vpliva.«

Podkasti se ne posodobljajo

Poslušalec **J. I.** je opozoril, da se podkasti Radia Slovenija v izbrani aplikaciji ne posodobljajo.

»Rad poslušam podkaste, za kar uporabljam Podbean. Vendar se mi žal ne posodobljajo; gre za 18. vzporednik in Evropa osebno, medtem ko se Umetnost možnega posodablja. Poslal sem vprašanje na mmc@rtvslo.si, vendar nisem dobil odgovora. Nisem prepričan, da so oni za to zadolženi oz. ali je kdo zadolžen za podkaste na splošno. Iz Podbean so mi takoj odgovorili, da na njihovi strani ne morejo nič urediti. Tudi nisem prepričan, če mi lahko glede te težave pomagata vi. Bom pa zelo vesel, če se lahko podkasti popravijo tako, da bodo tudi na Podbeanu posodobljeni.»

Matej Praprotnik, pomočnik direktorja Radia Slovenija za digitalne platforme je odgovoril:

»Naši sistemi ne kažejo nobenih težav z RSS viri, vsi so osveženi, sploh pa za oddaje, ki jih omenjate.

Občasno se zgodi, da podkasti v nekaterih aplikacijah niso osveženi. Največkrat se to zgodi v Apple Podcasts in na to nimamo vpliva. Sklepam, da je podobno tudi v primeru Podbeana.

Dopuščam, da je kaj vendarle narobe, zato predlagam naslednje:

Ko opazite, da oddaje ni na seznamu epizod, v Chromu odprite URL podkasta: https://podcast.rtvsl.si/18_vzporednik.xml

Tam bodo navedeni datumi epizod in povezave do mp3 datotek. Če na tem seznamu so, v Podbeanu pa ne, je problem na strani slednjega. Če pa epizode v RSS viru ni, gre očitno za našo napako.«

III. OGLAŠEVANJE

Koliko oglasov je preveč?

Gledalca **S. D.** je zanimalo, koliko oglasov lahko TV Slovenija predvaja med prenosi kolesarskih dirk.

»Zanimajo me omejitve, ki so povezane z gostoto in količino reklam, ki jih ima nacionalna televizija pri prenosih. Ob gledanju kolesarskih prenosov (prej le tour de France 2021) in trenutno Svetovnega prvenstva (vožnja na čas) je gostota in količina teh nenavadno velika. Gledanje takih prenosov je na meji užitnega. Sem športni

trener več kot 35 let in se mi zdi da ne gre le za motenje gledanja ampak tudi za zlorabo športa. Med reklamami sta bila nastopa naših tekmovalcev ...«

Varuhinja je posredovala pojasnilo o zakonskih omejitvah in ostalih okoliščinah, ki vplivajo na potek prenosov:

»Dovoljen obseg oglaševanja je opredeljen v Zakonu o avdiovizualnih medijskih storitvah ([Zavms](#)). Členov, ki pišejo o tem, kaj je dovoljeno prekinjati in česa ne, kakšne so urne kvote v javnem mediju in na komercialnih televizijah ter koliko TV-prodaje se sme predvajati, ... je toliko, da jih ne morem citirati.

Najkrajše lahko povzamem, da je v na TV Slovenija v osrednjem TV-času med 18h in 23h dovoljeno predvajati največ 7 minut na uro, v ostalih delih dneva pa največ 10 minut na uro. Oglasi so prepovedani med dokumentarci, celovečerci, otroškimi, izobraževalnim, kulturnim in verskim programom.

Za športne prenose velja desetminutna urna kvota. Pri prekinitvah športnih tekem opazim, da jih gledalci komajda zaznamo, ko gre za panoge, kjer so vnaprej predvideni premori, saj se oglasi potem predvajajo med polčasi ali odmori, najtežji zalogaj pa so panoge, kjer takšnih prekinitev ni – to so npr. zimski športi ali kolesarstvo. Ker ste športni strokovnjak, vam tega ni treba razlagati. Pri zimskih športih se za predvajanje oglasov običajno izkoristi kakšen premor, ko je treba popraviti ali urediti progo ali se tekmovanje ustavi zaradi poslabšanja vremenskih razmer (npr. skoki), pri kolesarstvu pa se uredništvo in TV-režija za predvajanje oglasnih blokov odločita na podlagi presoje – kdaj bodo v prenosu zopet pokazali vodilne ali naše kolesarje, kdaj pa je varno predvidevati, da se to ne bo zgodilo. Vsekakor pri takšni prekinitvi (ali dvojni sliki) gledalec dobi vtis, da je nekdo neupravičeno posegel v potek športnega dogajanja. Še huje je, če se z oglasom dejansko »povozi« športno oz. drugo zanimivo/pomembno dogajanje. Tudi to se lahko zgodi. Ko se oglasni blok enkrat začne predvajati, ga ni mogoče kar tako »potegniti ven«, morda se odvrtni do konca. Verjemite, v takšnih primerih so v največji stiski uredniki, ki so stisnjeni med dva interesa: gledalcem želijo zagotoviti čim več neokrnjen vsebine, hkrati pa ne smejo ovirati predvajanja oglasne kvote, ki pomeni bistveni prihodek. Vem, to je le slaba tolažba za gledalce, vendar tako je in je prav, da vam to povem. V imenu gledalcev velikokrat pozovem pristojne v vodstvu RTV, naj tehtajo med finančno koristjo, zaradi oglasnih prihodkov, in morebitno moralno škodo, zaradi nejevolje občinstva.

Vsekakor je treba poudariti, da nad obsegom oglasom bdijo pri regulatornem telesu Akos: če pride do preseganja zakonskih omejitev, lahko medij oglobijo. Ni mi znano, da bi bila TV Slovenija v kakšnem takšnem postopku.

Pomembno je še povedati, da se oglasi predvajajo ravno zato, da se s tako ustvarjenim marketinški prihodkom lahko kupijo športne pravice za pomembna

tekmovanja. Kot veste, je trg športnih pravic neusmiljen, za nekatera prvenstva javni medij sploh ne more konkurirati. In TV Slovenija pri tem ni nobena izjema, podobno usodo delijo tudi številne druge evropske javne televizije.

Dodajam še splošno pojasnilo, da je zakonodajalec predvidel takšno financiranje javnega medija, da si je del sredstev dolžan priskrbeti na trgu, predvsem s trženjem oglasnega prostora.

Več o tematiki, ki vas je spodbudila k pisanju, lahko preberete v članku na moji spletni strani: <https://www.rtv slo.si/varuh/aktualno/se-vec-oglasov-ne-hvala/582312>.

Gledalca **P. S.** pa so zmotile oglasne prekinitve oddaje Tarča, z dne 30. september.

»Gledam Tarčo. Predah, predah, predah. Ali je oddaja va javnem interesu ali je to komercialna oddaja ? Saj je rtv javna TV, ne komercialna televizija.«

Varuhinja mu je posredovala povezavo na pravila oglaševanja na spletni strani RTV Slovenija.

Neprimerna vsebina oglasov?

Varuhinja je prejela dva odziva glede vsebine oglasov na radiu in televiziji.

Nepietetno ali humorno?

Gledalka **T. M.** je menila, da je TV-oglas pohištvenega prodajalca, ki omenja žaro oz. pokojnikov pepel, neokusen in žaljiv.

»Tudi sama sem ena izmed gospa, ki smo izgubile svojega Jožeta. Lahko mi verjamete, da nam ni lahko gledati, najhujšega obdobja življenja, ki je tako lahkotno prikazan v neki reklam, ki je tudi sicer »skropucalo« kar se jezika tiče, o čemer pa bodo sodili drugi. Vem, da živite tudi od reklam, da so drugačni časi, pa vendar, čas, sistem, smo mi, ljudje, ki pa bi kljub vsemu, vsi skupaj, morali ohraniti vsaj kanček spoštovanja drug do drugega.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Vaše argumente sem pozorno prebrala in si še enkrat pogledala oglas, o katerem ste mi pisali. Preverila sem tudi, kaj o pravilih oglaševanja v javnem mediju piše v Poklicnih merilih in načelih novinarske etike (ta del 19. točke omenjenega dokumenta kopiram spodaj). V želji, da bi slišala tudi druge možne poglede, sem za mnenje o oglasu vprašala še nekaj poklicnih kolegov in ljudi iz svojega družinskega kroga, kjer imamo prav tako izkušnjo osebne izgube in žalovanja.

Po temeljitem premisleku in posvetovanju zapisujem mnenje, da oglas ni bil etično sporen ali neprimeren za predvajanje. Strinjam se z mnenjem Službe za trženje, kjer so opravili prvo presojo, in menijo, da oglas ni žaljiv in da na sproščen in humoren način orisuje situacijo, ki je, žal, del življenja.

Tudi vprašanim v moji mini in povsem nereprezentativni anketi je humor v oglasu všeč, zlasti situacijska komičnost z otipljivo zadrego tujca, ki si prizadeva razumeti domače navade in kulturo, a pri tem hudo zgreši.

Lahko pa seveda razumem, da ljudje različno čustvujemo in dojemamo vsebine. Lahko se zgodi, da se že ena sama beseda, prizor, kretnja ... dotakne tistega intimnega polja v vsakomur od nas, ki nas užalosti, užali, prizadene. Namen TV Slovenija zagotovo ni, da bi vzbujal takšne občutke, kakor tudi naročnik zagotovo ne želi, da bi odvrčal gledalce (in kupce).

Pozorno bom spremljala, ali se bo na oglas (njegov vsebinski, jezikovni ali kakšen drug vidik) odzval še kakšen gledalec.«

Povezava znamke in antisemitizma

Poslušalca **D. O.** je zmotil oglas avtomobilskega proizvajalca, ki se predvaja na Valu 202, saj je menil, da ni primerno zgodovine znamke predstavljati v pozitivni luči.

»Zadnje dni, tako na prvem kot na drugem radijskem programu, poslušam reklamo za vozila Ford, katere ključni del je besedilo **»tudi po sto letih ideje Henryja Forda ostajajo žive«**. Ob svojem prevajanju leposlovja (sedem knjig s tako tematiko) sem se nekoliko bolj razgledal po antisemitizmu v 20. stoletju in postal občutljivejši za vse, kar je (bilo) z njim povezano. Zato mi »ideje Henryja Forda« pomenijo tudi njegove ideje o tem – <https://www.history.com/news/henry-ford-antisemitism-worker-treatment>. Zagotovo se jih še bolj kot jaz zavedajo neposredno prizadeti.

Sicer drži, da so ideje Henryja Forda – žal tudi te! – še vedno žive. Kakor kaže zadnje čase, žal tudi pri nas. Prepričan sem, da bi naročnik reklame lahko besedilo ustrezno preoblikoval, se npr. omejil na tisto, kar je skoraj gotovo edino mišljeno, to je na tehnološke ideje Henryja Forda.«

Varuhinja je pisala vodji Službe za trženje in promocijo Radia Slovenija **Petri Melinc**, ki je vsebinske pripombe posredovala naročniku oglasa, kjer so opozorilo sprejeli in na novo posneli oglas. Ta se zdaj predvaja v spremenjeni obliki.

Poslušalec se je za odzivnost zahvalil.

IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM

Prvi korak k samodejnemu podnaslavljanju

Varuhinja je bila seznanjena s [podpisom tristranske pogodbe](#) med Ministrstvom za kulturo, Fakulteto za računalništvo in informatiko ter RTV Slovenija, ki bo pospešila razvoj in izvedbo samodejnega podnaslavljanja televizijskih programov. Pogodba je bila podpisana 29. septembra.

V vednost je prejela tudi izjavo **Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije**, v kateri poudarjajo veselje glede pilotnega projekta:

»Zahvaljujemo se Ministrstvu za kulturo in RTV Slovenija, da bosta s pomočjo strokovnjakov uvedla samodejno podnaslavljanje TV programov na RTVSLO. Le tako bodo lahko osebe z izgubo sluha enakopravno spremljale bogat TV program na RTVSLO, od informativnega, kulturno umetniškega, športnega, dokumentarnega, izobraževalnega, mladinskega, otroškega in še bi lahko naštevali. Dostopnost programov je tudi prioriteta vodstva in ustvarjalcev RTVSLO, ki tako izpolnjuje svoje poslanstvo kot javni medijski servis v Sloveniji. Tako bodo lahko tudi radijske postaje RTVSLO, ki se jih vedno več predvaja tudi preko spletnega portala in se jih lahko gleda tudi v živo, postale dostopne osebam z izgubo sluha. Prepričani smo, da bo ta primer sprotnega podnaslavljanja primer dobre prakse tudi za vse ostale storitve, ki so za osebe z izgubo sluha izredno pomembne. Od komercialnih in lokalnih televizij, pa spremljanja sodnih razprav na sodišču, predavanj na fakulteti in še bi lahko naštevali.

V Sloveniji je približno 1.500 gluhih oseb, ki uporabljajo znakovni jezik, ter okoli 200.000 oseb, ki ima različne stopnje izgube sluha. Izguba sluha je najpogostejša spremljajoča invalidnost starejših. Izguba sluha najpogosteje vodi v izolacijo, umik in osamljenost. Osebe se manj vključujejo v socialno in družbeno življenje, soočajo se z velikimi izzivi na delovnem mestu in tudi v procesu izobraževanju, na vseh ravneh. Zato je dostopnost do informacij in komunikacij, med drugim tudi dostopnost medijev ključnega in življenjskega pomena. Tako bodo tudi mnogim starejšim osebam z izgubo sluha bodisi v Domovih za starejše in v domače okolju, sprotno podnaslavljanje v mnogočem olajšalo kvalitetno življenje in starost.«

Varuhinja deli navdušenje uporabnikov, saj sistematično spremlja in opozarja na stisko gledalcev, ki zaradi gluhotе, naglušnosti ali okvare sluha ne morejo spremljati celotne ponudbe javnega medijskega servisa in so zato prikrajšani za kakovostne medijske vsebine. Zaveda se, da je do končnega razvoja tehnologija za samodejno zapisovanje govorne slovenščine še dolga pot, zato bo programske ustvarjalce in vodstvo RTV Slovenija še naprej opozarjala na pomen kakovostne zvočne slike in ustreznega razmerja med govorom in drugimi zvoki, kakor tudi na izjemen pomen naknadno podnaslovljenih oddaj, dostopnih v RTV spletnem arhivu oz. oddaj, ki jih je mogoče sproti spremljati s podnapisi, ki se prožijo prek teleteksta.

V. VARUHINJA

Kako odzivi občinstva pridejo v javnost?

Varuhinji je pisal **B. P.** in vprašal, kako mediji pridejo do vsebine odzivov, ki jih prejme varuhinja. Opazil je namreč, da je bil odziv, ki ga je sam podal, objavljen v tisku. Njegovo ime

sicer ni bilo navedeno, vendar ga je sam prepoznal. Vprašal je, ali varuhinja sama pošilja te vsebine medijem in če je tako, kateri mediji so prejemniki.

Varuhinja je pojasnila anonimiziran postopek objave odzivov v mesečnih poročilih, ki so javno dostopna in javno objavljena:.

»Naloga varuha je, da o odzivih občinstva poroča notranji in zunanji javnosti, mdr. tudi uredništvom javnega medija, Programskemu svetu RTV Slovenija in prek medijskih nastopov širši javnosti. Te odzive varuh v notranji korespondenci in tudi v mesečnih in letnih poročilih anonimizira. Če se pritožnik želi razkriti, se lahko odloči za to, varuh tega nikoli ne stori.

Med naloge varuha sodi priprava mesečnih poročil. Ta mesečna poročila so javna, objavljena so vsakega 10. v mesecu na spletu (www.rtvso.si/varuh). Vsak, ki ga to zanima, se lahko naroči na prejemanje poročila oz. na varuhov novičnik. To lahko storite tudi vi.

Mediji, ki jih zanima dogajanje v javnem mediju, spoštovanje standardov, meril in načel ter varuhove ugotovitve, spremljajo in tudi večkrat objavijo vsebino varuhovih poročil. Kot rečeno, v teh objavah ni osebnih podatkov o gledalcih/poslušalcih/bralcih/uporabnikih, saj jih varuh nikoli ne razkrije oz. objavi. Varuh o svojih ugotovitvah ne obvešča nobenega medija.«

Prostor za varuhovo pisarno

Inštitut varuha ima od 30. septembra zagotovljen ustrezen prostor za opravljanje dela varuhinje in njenih strokovnih sodelavk. Januarja 2017, ob začetku varuhinjinega mandata, na RTV Slovenija ni bilo pisarne, namenjene za opravljanje varuhovega dela; prva varuha sta namreč za čas svojega mandata ohranila prostore, v katerih sta pred tem opravljala novinarsko delo. Spomladi 2017 je varuhinja dobila namensko pisarno, zdaj pa je zagotovljen tudi trajen prostor za strokovno podporo. S tem so le malo pred iztekom varuhinjinega petletnega mandata izpolnjeni prostorski in kadrovske pogoji za nemoteno delo varuhovega inštituta.

Aktivnosti pisarne: predavanja varuhinje in udeležbe na dogodkih

Varuhinja je 14. septembra prek spleta izvedla še zadnje **predavanje o inštitutu varuha pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija**; svoje izkušnje je predstavila novinarjem javnega medijskega servisa Črne gore, kjer so pred kratkim ta inštitut zapisali v zakon. Serija predavanj je potekala v organizaciji ERNO (Eurovision Regional News Exchange for South East Europe) in s finančno pomočjo EU, v okviru podpornega projekta javnim medijem Zahodnega Balkana.

Varuhinja in strokovni sodelavki so se septembra udeležile dveh spletnih dogodkov, ki jim lahko koristijo pri delu: 22. septembra so spremljale **predavanje dr. Hotimirja Tivadarja o**

slovenskem glasoslovju in pravorečju, ki je potekalo v organizaciji Izobraževalnega središča RTV Slovenija, 23. septembra pa **predavanje o zaščiti potrošnikov AV medijskih vsebin in vlogi regulatorjev v luči nove AVMS direktive**, ki je potekalo ob **20. obletnici Akosa**.

VI. SPLOŠNO

Covid-19, cepljenje in ukrepi zoper epidemijo

Septembra je v varuhov nabiralnik prispelo prek 50 sporočil, katerih skupni imenovalec je poročanje javnega medija o epidemiji. Sprožilec so bili zadnji ukrepi za zajezitev širjenja virusa in obolenj, zlasti zaostritev PCT pogojev. Nekaj primerov:

»Na televiziji in radiu je vedno govora o pravicah ljudi ali se bodo cepili ali ne. Kakšne pravice pa imamo mi ki smo se cepili? Ali nimamo pravice biti v državi, ki spoštuje zdravnike? Testiranje naj bo plačljivo in to iz žepa tistega ki se testira. Nikakor pa ne iz proračuna, ker denar v proračunu je tudi moj in tistih ki smo cepljeni. Vsak ki se ne cepi naj nosi posledice.

Ljudje ki ne verjamejo zdravnikom, pa bi onemogočila prihod k zdravniku. Zakaj bi hodili če pa jim ne zaupajo. Mi ki imamo še druge bolezni pa zaradi takih ne pridemo na vrsto pravočasno.

Prosim, če bi se tudi z naše strani malo govorilo na RTv. (I. Š., o RTV-vsebinah)

»ZAHTEVAMO objektivno poročanje, izmenjavo mnenj, iskanje z dokazi podprtih zgodb. To, s čimer nas posiljujete zadnjih 18 mesecev, je nedopustno in nevredno poročanja javne državne medijske hiše. Gledalci zahtevamo mnenja za in PROTI cepljenju, testiranju in preostalim medicinsko političnim tiranskim ukrepom. Želimo si videti dejansko soočenje obeh strani, podprto z dejanskimi argumenti, dokazi in znanstveno podlago. Vse to umanjka vsem govorcem, ki jim dajete priložnost biti videni in slišani v vaših oddajah. Tako slabih oddaj, tako šibkih sogovornikov, ki jih imate v vaših oddajah na temo Covid19 še nismo videli v vsej zgodovini Slovenije. Tudi tako slabemu poročanju novinarjev še nismo bili priča.« (B. J., o TV-vsebinah)

»Spoštovani, kot plačnik rtv prispevka prosim, da rtv objektivno in celovito poroča o koronakrizi. Ker naslovi na MMC so že postali tako bombastični kot pri Slovenskih novicah. Predvsem pa so članki nepopolni in vsebinsko velikokrat kontradiktorni. Lahko bi rekli, da že mejijo na lažne novice. Predvsem me je zbodel današnji članek z naslovom Zaradi covid-19 in drugih respiratornih bolezni narašča število otrok na intenzivni negi. Še v članku z dne 23. 9. pa ste poročali Otroške bolnišnice polne, a ne zaradi covid-19. Res se v enem tednu lahko marsikaj spremeni, vendar bi od javnega medija pričakovali bolj profesionalno poročanje.« (O. S., o MMC-vsebinah)

»Sem redni poslušalec Petkove centrifuge, ki mi je bila do sedaj kar všeč, toda tale z naslovom "Učna ura naše neumnosti", ki je bila v petek 3.9.2021 in ponovitev v nedeljo, pa je preseгла vse meje dobrega

novinarstva. V kolikor je pred objavo niste sami poslušali, vam je pol oproščeno, ker niste vedeli kaj ste poslali v eter. Da vas pa spomnem nanjo si pa preberite tole:

"Dočakali smo prvi september – res upam, da bo tokrat ostalo pri le enem prvem septembru. Res upam, ker si nekateri hote ali nehoče prizadevajo, da učenci in dijaki šolskega leta ne bi dočakali v šolskih klopeh, z vrstniki. Tudi najnovejše študije – recimo tista z britanske Univerze Cambridge, pri kateri so potek bolezni opazovali na več kot 40.000 okuženih z različico delta med marcem in majem ter dokazali, da je verjetnost bolnišnične oskrbe 2 krat večja kot pri alfi – anticepilcev ne prepričajo. Zanje so bolj verodostojni zapisi na družabnih omrežjih. ...."

Postavite se v vlogo zagovornikov cepljenja in tistih, ki cepljenja ne zagovarjajo, ter povejte kako se počutite. A ste opazili, da ste malo pretiravali in bili neokusni do tistih, ki cepljenja ne odobravajo.« (J. B., o RA-vsebini)

Varuhinja je na podlagi odzivov napisala članek s priporočili o tem, kako v javnem mediju poročati o dilemah v času epidemije »Pogovorimo se o covidu in vlogi RTV« in pritožnikom posredovala [povezavo](#). Zapis je objavljen kot **PRILOGA** na str. 51.

Pohvale za prenos paraolimpijade

Predsednik **Zveze za šport invalidov Slovenije – Slovenskega paralimpijskega komiteja**, Damijan Lazar, se je zahvalila uredništvom za spremljanje paralimpijskih iger.

»Za slovensko paralimpijsko reprezentanco so izjemno uspešne paralimpijske igre, s katerih se je vrnila s srebrno in bronasto medaljo parastrelca Frančka Gorazda Tirška, na kar smo na Zvezi za šport invalidov Slovenije – Slovenskem paralimpijskem komiteju izjemno ponosni.

Paralimpijske igre niso samo največji in najbolj veličasten dogodek športnikov invalidov na svetu, temveč v svojem duhu nosijo pomembno sporočilo – klic k enakopravnosti in socialni vključenosti za slehernega posameznika v družbi. Težnje invalidov po enakih možnostih, družbenem priznanju, želja, da se sliši njihov glas, pa gredo vedno z roko v roki tudi s pozornostjo, ki jo tem tematikam namenjate mediji.

Zato se, spoštovana Varuhinja pravic gledalcev, ob tej priložnosti iskreno zahvaljujemo uredništvom, urednikom in novinarjem RTV Slovenija, ki so svoj čas in medijsko pozornost v času pred, med in po paralimpijskih igrah namenili našim paralimpijcem.

Posebej bi radi izpostavili **športno uredništvo TV Slovenija, Val 202 in spletna portala dostopno.si in rtvslo.si**.

Takšne pozornosti, kot smo jo beležili letos, še nismo imeli, zato iskrena hvala, da podpirate slovenski parašport in skupaj z nami gradite mostove v družbi, s pozitivno podobo, ki jo parašportnikom soustvarjate v javnosti, pa tudi spodbujate mlade invalide k aktivnemu športnemu udejstvovanju.«

Varuhinja se je zahvalila in posredovala odziv uredništvom, ob tem pa poudarila, »da so pozitivni odzivi posebej dragoceni, saj javnemu mediju še bolj pomagajo razumeti pričakovanja občinstva, kar je temelj za učinkovite razprave o javnem interesu in poslanstvu javnega medija.«

O vdoru v stavbo RTV

Več odzivov je vsebovalo komentarje občinstva glede vdora zanikovalcev covidu v prostore RTV Slovenija, 3. septembra. Primer:

»Napad na RTV je bil nedopusten, da pa je do njega prišlo ste pa tudi veliko sami krivi, saj ste dopuščali polemične komentarje, takšnim ki so zanikali resnico o covidu.

Lani v začetku epidemije ko so že veljali številni omejitveni ukrepi ste v tarčo povabili dr. Uroša Dobnikarja in dr. Matjaža Figlja, ki sta širila dvome o predpisanih ukrepih, kar je razburilo veliko gledalcev, posebno tista izjava, da če ukrepi ne bili tako strogi bi lažje živeli in bi tisti, ki bi tudi drugače umrli do konca leta umrli malo prej.

Je pa bilo še več oddaj v katere ste vabili razne čudne tipe, ki so dvomili o virusu in ukrepih NIJZ. Največ časa pa ste porabili za dokazovanje napak vlade, zelo malo pa za resnico o pravih ukrepih proti kovidu. Ko sem se pa vam po tisti tarči pritožil ste mi odgovorili, da imate pravico do polemičnega poročanja zato se sedaj ne smete čuditi, ko so prišli tisti, ki bi radi polemizirali z vladnimi ukrepi.« (F. Ž.)

Varuhinja splošnih mnenj, ki so opirajo na osebne občutke ob spremljanju posameznih medijev RTV Slovenija ni komentirala ali z njimi polemizirala, opozarjala pa je na neprimernost pavšalnih in nargumentiranih sodb in razlike v percepciji in pričakovanjih občinstva. Glede opravičevanja nasilnega vdora v medijsko stavbo je zapisala:

»Povezovati svobodo javne besede s pravico do nasilja je nedopustno in nedemokratično.«

Neprimerno komuniciranje na spletnih omrežjih

Varuhinja je septembra prejela več opozoril o objavah na družbenih omrežjih, v katerih zaposleni na RTV Slovenija žaljivo piše o drugih zaposlenih na RTV Slovenija (v konkretnih primerih o urednici Uredništva za nove medije, odgovorni urednici Informativnega programa TV Slovenija in varuhinji) ter jim očita ali pripisuje ravnanje ali delovanje v političnem oz. ideološkem kontekstu.

Na primere, s katerimi je bila seznanjena, je z več pismi opozorila uredništva in vodstvo. Poudarila je, da se osebne diskreditacije in zaničljivo pisanje o javnem medijskem servisu z družbenih omrežij prelivajo v (spletne) medije, od tam pa v odzive občinstva, ki si vtis o kredibilnosti medija ustvarja tudi na podlagi takšnih zapisov.

Po objavi članka na zasebnem spletnem portalu, ki je slonel na takšnih zapisih na družbenem omrežju in je vseboval očitke o cenzuri v javnem mediju, je naslovnike spomnila, da to ni prvi tak primer, saj je očitek cenzuri, ker se nekdo z nekom ne strinja, kar posledično sproži vihar na družbenih omrežjih in spletu, srž treh zadev, s katerimi se je že ukvarjala v minulih dveh letih, in sicer: O komentarju, ki ga ni bilo, [mesečno poročilo december 2019](#), str. 18, Biologinja o virusu/umik objave, [mesečno poročilo april 2020](#), str. 36 in Neobjavljen pogovor/očitek cenzure, [mesečno poročilo maj 2021](#), str. 6. V okviru zadnje omenjene zadeve iz letošnjega maja je varuhinja mdr. zapisala:

»Seznanjena sem bila, da je o zadevi potekala razprava na družbenih omrežjih, v kateri so sodelovali programski ustvarjalci. MENIM, da je poklicne in etične izzive potrebno reševati v neposredni razpravi v svojem poklicnem okolju, ne pa z medsebojnim obtoževanjem in obsojanjem na družbenih omrežjih, kar neizogibno sproža tudi žaljive in nespoštljive objave o novinarskih kolegih, novinarskem poklicu in javnem mediju. Vnovič opozarjam na 21. točko [Poklicnih meril in načel novinarske etike](#), ki programskim ustvarjalcem RTV Slovenija odsvetujejo javna ravnanja, ki lahko škodijo njihovi lastni verodostojnosti, kakor tudi ugledu njihovih sodelavcev ter javnega medija v celoti. Tudi tokrat obžalujem, ker nekateri menijo, da jim tega načela ni treba spoštovati. Vodstvu RTV Slovenija vnovič PRIPOROČAM, da to področje ustrezno uredi (gl. tudi poročilo za december 2019, str. 18; poročilo za februar 2020, str. 60; poročilo za maj 2020, str. 47).«

Varuhinja je v pismu odgovornim urednikom ter direktorjema Televizije in Radia Slovenija opozorila, da so od poletja 2021 v veljavi tudi [Smernice za nastopanje na družabnih omrežjih in digitalnih platformah](#), v katerih tč. 2. 2. izrecno odsvetuje obračunavanje s sodelavci. Poudarila je, da je ta dokument – čeprav ne predvideva sankcij – pomemben etičen smerokaz za pravilno ravnanje:

»Ne mislim, da sankcije kar koli rešujejo. Menim, da je ključno vprašanje: kaj je prav in kaj narobe oz. ali smo sposobni poklicne dileme reševati dostojno in tam, kjer se jih pač rešuje, v svojem poklicnem okolju.

Blatenje sodelavcev ne more biti sprejemljivo in ga najostreje obsojam. Od zaposlenih na RTV se upravičeno pričakuje najmanj to, da o poklicnih in etičnih dilemah razpravljajo dostojno, profesionalno in kulturno, nikakor pa na način, ki neizogibno pelje k nekonstruktivni javni razpravi in krnitvi zaupanja javnosti v javni medij. Pišem vam v želji, da bi vas spodbudila k razmisleku in notranji razpravi v uredništvih in vaših delovnih okoljih. (...)

Menim, da smo v javnem mediju posebej zavezani odgovornosti do javno izrečene besede. Menim, da h kulturi dialoga lahko prispeva vsak od nas in da se odgovornost začne pri nas samih.«

Varuhinja je pisala tudi generalnemu direktorju **Andreju Grah Whatmoughu** ter spomnila na dosedanje zadeve. Iz pisma:

»Ugotavljam, da je vodstvo RTV Slovenija področje ustrezno uredilo s sprejetjem Smernic za nastopanje na družabnih omrežjih in digitalnih platformah, menim pa, da bi moralo poskrbeti tudi za uveljavitev teh etičnih načel, ravno v izogib primerom, o kakršnem vam pišem. Tudi v tem primeru obžalujem, če nekateri zaposleni na RTV Slovenija menijo, da jim ni treba spoštovati ne 21. točke Poklicnih meril in načel novinarske etike ne prej omenjenih Smernic. Vodstvo pozivam, da se na očitno kršitev ustrezno odzove in javno obračunavanje obsodi.

Ne bi se mogla bolj strinjati z zapisanim v sporočilu za javnost RTV Slovenija o neki drugi zadevi, ki sem ga pravkar prejela, in v katerem mdr. piše: »Opozarjamo, da je v Sloveniji treba okrepiti kulturo javnega dialoga ..« (gl. [Odziv RTV Slovenija na sumljivo pošiljko - RTVSLO.si](#)). Menim, da dolžnost krepite kulture javnega dialoga velja tudi za javni medijski servis.«

Generalni direktor RTV Slovenija **Andrej Grah Whatmough** je odgovoril:

»Kljub temu, da se zavedamo legitimnosti svobode govora, različnih pogledov in mnenj se zdi, da spoštljiv in na argumentih sloneč dialog, ki je eden izmed postulatov demokratične družbe in ki ga moramo negovati in spodbujati, vse bolj izpodriva izražanje kritik in mnenj na nespoštljiv, včasih celo nedostojen način.

Na RTV Slovenija smo se zato odločili, da pričakovan standard obnašanja, ki velja za vse zaposlene na RTV Slovenija, od vratarja do generalnega direktorja, zapišemo v Smernicah za nastopanje na družabnih omrežjih in digitalnih platformah, ki je v veljavi od 2. 7. 2021.

Smernice predpisujejo pričakovan okvir obnašanja in so mišljene predvsem kot napotek zaposlenemu, kako naj se kot zaposleni na RTV Slovenija obnaša na družabnih omrežjih in digitalnih platformah. Pri pripravi Smernic smo se zgledovali po ureditvah tega področja v drugih javnih medijskih servisih, članicah EBU.

Same Smernice ne vsebujejo nobenih sankcij, saj smo menili, da je glede na dejstvo, da je bilo to področje na RTV Slovenija vrsto let povsem neurejeno, bolj smotno najprej jasno in javno povedati, kakšen je pričakovan okvir obnašanja, in šele nato sprejeti tudi sankcije za morebitne odklone. Pravilnik, ki bo urejal to področje, je v pripravi in bo sprejet po ustaljenem postopku, po posvetovanju z deležniki.

Radiotelevizija Slovenija je v službi javnosti in najširšega javnega ter nacionalnega interesa. Poleg osnovnega poslanstva, ki ga zaposleni izvajamo, se moramo zavedati,

da je prav vsakdo od nas pomemben predstavnik pomembne ustanove, ki s svojim načinom javnega nastopanja pomembno vpliva na ugled RTV Slovenija. Ne pozabimo, da je spoštljiv odnos do drugega, odraz našega samospoštovanja.

Naj ob tem dodam, da si na RTV Slovenija tudi širše prizadevamo za strpen in spoštljiv dialog. V tem duhu sem v začetku septembra pisal predsedniku države, vlade, državnega zbora in državnega sveta in podal pobudo za skupno omizje na temo prispevka, ki ga lahko vsi deležniki demokratične družbe damo v prizadevanjih za strpen in spoštljiv dialog.«

Varuhinja je ob naknadnem opozorilu o nadaljevanju serije objav na družbenem omrežju (v začetku oktobra) generalnega direktorja vprašala, ali bo takšno ravnanje obsodil oz. se konkretno odzval. Generalni direktor RTV Slovenija **Andrej Grah Whatmough** je odgovoril:

»Že od nastopa mojega mandata v vodstvu skorajda vsakodnevno opažamo neprimerno vedenje oziroma pisanje zaposlenih na socialnih omrežjih. V vodstvu smo zato pozdravili smernice, ki ste jih pripravili v delovni skupini. Žal ugotavljamo, da te ne zadostujejo. Še več, celo zaposleni so nas začeli pozivati, da pripravimo ukrepe, saj kot kažejo smernice niso zadostne. V vodstvu smo zato pristopili k pripravi Pravilnika, ki bo določal ukrepe oziroma sankcije zoper zaposlene, ki se bodo na socialnih omrežjih obnašali neprimerno, blatili delodajalca ali zaposlene, sodelavce. Ker gre za izjemno občutljivo zadevo, k temu pristopamo natančno in temu potrebujemo tudi svoj čas, razmišljamo namreč, da bi vpeljali strokovno komisijo, ki bo ta neprimerna sporočila zbiralala in nato generalnemu direktorju predlagala ustrezne ukrepe.

Upam, da razumete, generalno vodstvo mora težave reševati sistemsko in ne z opredeljevanjem do vsakega posameznega primera. Na RTV Slovenija je namreč zaposlenih več kot 2200 oseb, generalni direktor nima časa in tudi ne pristojnosti, da obravnava vsak zapis posebej.«

Varuhinja se je za pojasnilo zahvalila in glede namere nadaljnje sistemske ureditve področja in konkretnih ravnanj, da bi se omejilo neprimerno in škodljivo javno pisanje in obračunavanje na družbenih omrežjih, zapisala:

»To namero kot varuhinja pozdravljam, saj iz vsakodnevnih stikov z občinstvom razberem, kako zelo lahko neodmerjeni javni nastopi prepoznavnih obrazov, glasov in peres RTV škodijo ugledu javnega medija, iz vsakodnevnih stikov s programskimi ustvarjalci pa, kako zelo lahko molk vodstva in nadrejenih ob takšnih javnih nastopih kolegov škodljivo vpliva na notranje odnose, saj se ustvarja vtis o nedotakljivih oz. o tem, da je nekaterim dovoljeno vse ali več kot drugim.

Povsem razumem, da se ni mogoče ukvarjati z vsakim primerom posebej in da tega ne more početi generalni direktor in sploh ne ena sama oseba; tudi sama vem le za tiste objave, na katere me opozorijo. Pri tem se zavedam, da jih je veliko več in da nimam vpogleda v celoto. Prav tako se zavedam, da ni mogoče spregledati

družbenega konteksta, ko neprimeren in napadalen govor na družbenih omrežjih in v javnem diskurzu nasploh normalizirajo tudi nosilci javnih funkcij, zaradi česar je urejanje področja znotraj ene inštitucije še večji izziv. Zavedam se tudi, da lahko pri ad hoc in stihijskem odzivanju na posamezne ekscese pride do nesorazmernosti, krivic in napak.

Vseeno menim – in to zapisujem v razmislek – da so tudi smernice zadostna podlaga, da se z vodstvene pozicije izkoristijo vse priložnosti, ki so na voljo, da se zaposlene – četudi ne poimensko – še enkrat in še večkrat jasno in glasno opozori, kakšno je pričakovano ravnanje in da se odstopanje od obeh kodeksov obsodi. Menim, da je to tudi bistvo etičnih dokumentov. In da je vsak dialog o tako pomembnih zadevah boljši kot noben dialog.

Kot rečeno, nadaljnje urejanje področja pozdravljam. Pri tem pa opozarjam – kot že večkrat v minulih letih, ko je tekla beseda o tem – da je pri večji regulaciji (in uvajanju sankcij) potrebna tudi večja previdnost, natančnost in preišljenost, saj govorimo o tanki meji med prepovedmi in svobodo izražanja.«

PRILOGA

Pogovorimo se o covidu in vlogi RTV

(razmišljanje, analiza in priporočila varuhinje)

Septembra je varuhinja zopet prejela več odzivov, katerih skupni imenovalec je poročanje javnega medija o epidemiji. Sprožilec so bili zadnji ukrepi za zajezitev širjenja virusa in obolenj, zlasti zaostritev PCT pogojev.

V varuhov nabiralnik je prispelo prek 50 sporočil, povezanih z življenjem v času epidemije. Odzivi gledalcev, poslušalcev in bralcev RTV-vsebin ne odražajo le cepilskega ali proticepilskega sentimenta: takšna shematska delitev **vodi v neustrezno poenostavljanje in spregled odtenkov in razlik**. Odzivi namreč odstirajo celoten razpon razpoloženj, kot se kažejo v javnomnenjskih raziskavah. Na eni strani strastno zagovarjanje vseh ukrepov in pričakovanja, da bo javni medij sodeloval v njihovi promociji, na drugi goreče nasprotovanje vsakršnim ukrepom in zanikanje bolezni ter pričakovanje, da bo javni medij sodeloval v »razkritju« zarote. Vmes pa široko polje raznovrstnih zadržkov, zaskrbljenosti, dvomov, dilem, kritik, vprašanj in podvprašanj, ki se nanašajo na posamezen vidik epidemije.

- ▶ **Nepoznavanje, nerazumevanje ali neupoštevanje teh razlik neizogibno pripelje do nesporazuma med občinstvom in medijem.**

Na kaj in kako se odziva občinstvo?

Veliko je **mnenjskih pisem, z jasno osebno opredelitvijo do dilem, ki jih sproža epidemija**. Nekateri menijo, da novinarji preveč pozornosti posvečajo pravicam tistih, ki ne želijo slediti priporočilom, premalo pa tistim, ki trpijo za posledicami pomanjkanja solidarnosti z najbolj ogroženimi, da se preveč osredotočajo na osrednjo Slovenijo in premalo zanimajo za obrobje in življenje z epidemijo v manjših krajih, da se ukvarjajo z visoko politiko in abstraktnimi vprašanji, ne opazijo pa stiske malega človeka. Novinarjem očitajo tako premajhno kot preveliko kritičnost do vladnih ukrepov ali strokovnih smernic.

- ▶ **Bolj kot kdaj je očitno, da se občinstvo deli po vseh mogočih družbenih ločnicah in da se posameznikov horizont pričakovanj otipljivo spoji z njegovimi lastnimi pogledi na epidemijo in ukrepe.**

Številni odzivi odpirajo vprašanje **prepoznavanja dezinformacij ter razlikovanja med dejstvi in »dejstvi«**. V teh odzivih so običajno povzete objave na družbenih omrežjih, ki naj bi bile kronski dokaz, da javni medij prikriva pomembne »informacije« (npr. o zdravlilu ivermectin, razlikah med testi, merjenju protiteles, ugotavljanju prekuženosti). Večina navedb je že bila zanikanih, verodostojne informacije pa je mogoče najti na spletnih straneh domačih in tujih inštitucij (npr. NIJZ, EMA, FDA).

► **Kaj to pove o medijski pismenosti ter kakšno vlogo ima javni medij pri sistematičnem razbijanju mitologije in preverjanju dejstev (t. i. fact check)?**

Odzivi izražajo tudi zaskrbljenost glede **temeljnih vrednot javnega medija: natančnosti, preverjanja dejstev, uporabe verodostojnih virov, celovitosti, nepristranskosti**. Bralci, gledalci in poslušalci protestirajo, če opazijo ali menijo:

- da podatki niso točni, dovolj natančni ali preverjeni,
  - da viri niso kredibilni ali ustrezno navedeni,
  - da so dejstva predstavljena parcialno ali navijaško,
  - da se primerja neprimerljivo,
  - da se mešajo dejstva in komentarji,
  - da se k besedi vabijo eni in isti govorci (strokovnjaki, analitiki, politiki),
  - da se presliši glasove zaskrbljenih državljanov in da se gre premalo med ljudi,
  - da zdravstvene trditve izrekajo posamezniki, ki nimajo medicinskega znanja,
  - da se v oddajah ali člankih zgolj navrežejo podatki, ki zbegajo in ostanejo v zraku,
  - da se v preohlapnih razpravah mešajo pojmi,
  - da se prevečkrat politizira,
  - da se velikokrat ne ve prav dobro, o čem teče beseda, saj se govori o vsem po malem in zato o vsem premalo.
- **V kolikšni meri in kako je mogoče takšna opozorila – čeprav včasih tudi slabo argumentirana in splošna - uporabiti kot orodje za samorefleksijo, ugotavljanje pomanjkljivosti, izboljšave in pravilnejše odločitve?**

Primer kritike in pohvale

Veliko odzivov vsebuje jasno kritiko ali pohvalo konkretne programske vsebine, ki lahko uredništvom pomagajo v razumevanju dilem in pričakovanj, s tem pa k sprejemanju boljših novinarskih in uredniških odločitev. Poglejmo dva primera.

Tarča, TV SLO, 9. septembra: v studiu so o cepljenju razpravljali zdravnik, predavateljica družboslovja, ravnatelj, odvetnik, na daljavo pa je mdr. sodelovala tudi učiteljica iz OŠ Ljubno ob Savinji, ki je izražala številne pomisleke, povezane z epidemijo; omenjala je npr. nezaupanje v politiko in stroko, strah pred eksperimentalnimi cepivi, nasprotovanje prisili, odpor do zastraševanja, dvom o upravičenosti in pravilnosti vseh dosedanjih ukrepov. Odzivi na oddajo so bili tipično raznovrstni:

- da se je z oddajo razpihoval proticepilski sentiment,
- da je bila učiteljica postavljena v vlogo grešnega kozla oz. nekoga, ki ga je treba na vsak način prepričati, da nima prav,
- da so imeli po oddaji mešane občutke, saj iz zasedbe govorcev in poteka razprave ni bilo jasno, kaj je bila rdeča nit,

- da bi bila edina sprejemljiva formula za pogovor o cepivih soočenje zagovornikov in nasprotnikov.
- ▶ **Iz odzivov izluščena vprašanja: je bil dovolj jasno izostren fokus obravnave? Je bila izbira govorcev ustrezna? Sta potek oddaje in studijska zasedba zadostila pravilu, da naj povabljeni govorijo o tem, za kar so kompetentni? Da je treba razločevati mnenja in dejstva ter dileme ali skrajna stališča jasno razmejiti? Ali je polemika primeren in dovolj dialoški žanr za obravnavo tako kompleksne vsebin?**

Vroči mikrofoni Vala 202, 28. septembra: novinarka Jana Vidic se je pogovarjala z vodjo strokovne skupine za covid-19 Matejo Logar o strokovni utemeljenosti pogoja PC za državno upravo. Občinstvo je oddajo pohvalilo, ker so bila vprašanja jasna in takšna, kot bi si jih želeli zastavljati sami, zaradi česar so izvedeli vse, kar jih je zanimalo in skrbelo.

- ▶ **Iz odzivov izluščena sporočila: če gre za informativni intervju, naj bo fokus jasen, k besedi naj bo povabljen najbolj kvalificiran sogovornik, voditelj naj do tematike ohranja kritično distanco do sogovornika pa spoštljivost, vprašanja naj izražajo poučenost in dobro poznavanje tematike, če odgovori niso jasni, naj se zastavi podvprašanja.**

Razpršenost in izguba informacij

Pod okriljem javnega medijskega servisa in v okviru različnih uredništev se vsak dan ločeno zbira, preverja in obdeluje izjemno veliko podatkov o epidemiji. Poleg radijskih in televizijskih dnevnoinformativnih oddaj in spletnega novičarskega portala omenjam specializirane svetovalne TV-oddaje Premagajmo covid, radijske oddaje na Prvem Intelektu, spletni podportal Koronavirus ...

Kompleksna tema se osvetljuje z različnih zornih kotov, z različnimi sogovorniki, v različnih žanrih. Odzivi vedno znova potrjujejo, da ima **vsak gledalec, poslušalec in bralec RTV-vsebin svoj primarni medijski kanal, ki ga uporablja za informiranje: posamezne radijske programe ali pasove, televizijske oddaje, spletne (pod)strani, podkaste in teletekst.**

Posledica je, da občinstvo po pravilu zgreši velik del dragocenih informacij. Na podlagi tega, kar vidijo, berejo in slišijo, si gledalci, bralci in poslušalci tudi ustvarijo vtis o vsebinski ponudbi javnega medija in delu, ki ga v njihovem imenu opravi javni medij.

- ▶ **Vprašanje, ki se neizogibno zastavi: kako naj javni medij poveže znanje in razpršene informacije, zagotovi sinergije in križno uporabo RTV-medijev, da bi občinstvu prek njihovih primarnih kanalov posredoval čim več čim bolj kakovostnih informacij?**

Kako naprej ali varuhinja priporoča

Bistvena naloga javnega medija je, da občinstvu pomaga na kompleksno krizo pogledati s čim več zornih kotov. Potrebno je govoriti o novih znanstvenih dognanjih in medicinskih

pristopih, strokovnih in političnih ukrepih, pravnih podlagah, političnih/strankarskih vidikih, gospodarskih, socialnih, psiholoških konsekvencah, moralnih in duhovnih izzivih, osebnih izbirah, kolektivni varnosti, civilnih svoboščinah, mednarodnih razmerah in primerjavah itd. **Pri vsakokratni obravnavi pa mora biti jasno, kaj je v fokusu in kdo je ciljna publika.**

- Pomembno je, da se od primera do primera izbere **najprimernejši žanr** za posredovanje vsebine, glede na fokus obravnave in ciljno publiko.
- Pri presoji o ciljni publiku se je treba **izogibati shematičnih predstavam o delitvi družbe** zgolj na tiste, ki so za in proti, saj je med dvema poloma še veliko odtenkov.
- Pri poročanju o javnem zdravju je treba strogo slediti **priporočilom** ter poiskati način, da se vedno znova odgovori na vprašanja javnosti, četudi se zdi, da gre za vprašanja, na katera je že bilo odgovorjeno.
- Za vsakokratno obravnavo, glede na fokus, žanr in ciljno publiko je treba poiskati **najbolj kompetentne sogovornike, tako strokovnjake za posamezne vidike in ravni epidemije kot predstavnike vlade in druge odločevalce**, predstavnike inštitucij in civilne družbe.

V vsakokratno uredniško tehtanje naj se vključujejo **dileme, ki jih je mogoče izluščiti iz kritičnih ali pohvalnih odzivov občinstva**, mdr.:

- kdaj zadostujeta informiranje in povzemanje,
- v katerih primerih je treba dodatno preverjati dejstva in kako,
- kdaj je informacije treba nadgraditi z nasveti in pojasnili, kdaj pridejo na vrsto analiza, soočenje mnenj in komentar,
- katerih vsebin ni mogoče kakovostno razjasniti z enim sogovornikom,
- koliko časa je potrebnega za umirjen, kakovosten in strpen dialog,
- kako se soočiti z naveličanostjo občinstva, ki si je ustvarilo vtis, da o epidemiji govorijo vedno isti obrazi in glasovi,
- kako k besedi povabiti ljudi, ki se počutijo preslišane in spregledane, a jim epidemija narekuje in otežuje življenje,
- kako preprečiti vrivanje politike v strokovne razprave,
- kateri medijski pristopi so lahko občinstvu v pomoč pri odgovornem državljskem ravnanju in odločanju,
- kako preprečiti, da bi medij sodeloval v antagoniziranju nasprotnikov/zagovornikov,
- kako nagovoriti občinstvo, ki se primarno informira na družbenih omrežjih in ne prepozna lažnih novic in dezinformacij,
- kako uporabiti in povezati znanje, ki so ga pridobili v drugih uredništvih javnega medija.

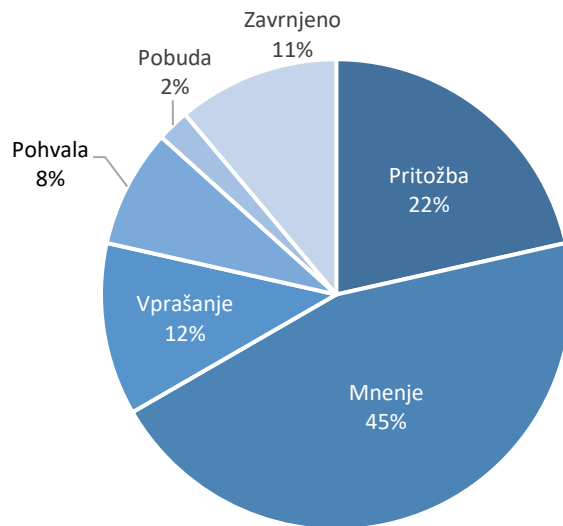
STATISTIKA

	SEPTEMBER 2021	AVGUST 2021	SEPTEMBER 2020
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	64	166	67
Informativni program	46	19	43
Kulturno umetniški program	7	7	5
Razvedrilni program	2	0	3
Športni program	1	17	4
Program plus	3	98	6
Ostalo	5	25	6
RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	12	3	8
Radio Prvi	3	0	5
Val 202	9	3	1
Ars	0	0	1
Ostalo	0	0	1
MMC			
SKUPAJ	15	15	9
Novinarske vsebine	5	5	5
Uporabniške vsebine	9	9	2
Storitve	1	1	2
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	44	58	50
Jezikovna kultura	1	3	6
Oglaševanje	4	1	1
Dostopnost in prilagojeni programi	1	2	2
RTV prispevek	2	3	0
Tehnične zadeve	3	0	4
RTV SLO - splošno	17	33	16
Programski svet	0	0	0
Varuhinja	1	0	2
Ostalo	0	0	3
Zavrnjena obravnava	15	16	16
VSI ODZIVI	135	242	134

Statistika po vrsti odziva

SKUPAJ	135
Pritožba	29
Mnenje	61
Vprašanje	16
Pohvala	11
Pobuda	3
Zavrjneno	15

SKUPAJ	135
Elektronska pošta	111
Spletni obrazec	9
Pismo	1
Telefon	14

